

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIMIȘOARA, I, Piața Brătianu No. 3.
Telefon: 28—10.

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. în Reg. publ. per 934/1938
Trib. Timișoara
Redactor resp. Dr. VÁRNAY ELEMÉR

UJ ISKOLAÉV ELŐTT

Irta: GYÁRFÁS ELEMÉR

Néhány nap múlva megnyílnak az iskolák kapui megkezdődnek a beiratások. Tanügyünk munkásai, iskolafenntartók, szülők és tanulók felkészülnek ezekre, amelyek alatt az új iskolaév kultúrunka irányja fog eldőlni.

Valósággal belénk nevelődött már, hogy szeptember 1—10 között — különösen az elemi oktatásban — szívós küzdelem vár mindnyájunkra hitvallás iskoláink érdekében.

A most kezdődő iskolaévben új elemi oktatási törvény nyer először alkalmazást s így fontos minél inkább ismerni a régi és az új törvény közötti eltéréseket.

Az első és igen fontos különbség, hogy az új törvényből hiányzik a régi törvény annyiszor vitatott 8 §-a, a nevelésmét és a faji eredet kutatását megtiltató szakasz; így tehát nincsen többé törvényes alap arra, hogy önkényes és erőltetett félrengyarázásokkal, magyar anyanyelvű szülők gyermekeinek iskoláinkba való beiratkozását megakadályozhassák, vagy legalább is korlátozhatják és neheztelhesék.

Ennél is jelentősebb az a módosítás, melyet az új törvény a beiratkozás módjairól és formáiról tartalmaz.

A régi törvény 19 §-a értelmében a szülők és azok, akik hitvallásos iskolában akarták taníttatni gyermeküket, kötelesek voltak szeptember 1—10 között személyesen megjelenni az állami elemi iskolai igazgatója előtt és írásbeli nyilatkozatot adni, amelyben megjelölték a gyermek nevét és az iskolát, ahova a gyermeket beírni szándékoztak. Bár az új törvény világosan nem írta elő, a gyakorlat oda fordult, hogy a jelentkezés megtörténte után az állami iskolai igazgató úgynevezett *Dovadát* állított ki annak részére, akinek hitvallásos iskoláinkba való beiratkozását az ő egyoldalú megítélése szerint nem engedélyezte s csak az így megtörtént jelentkezés után a kézhezvett és aláírt *Dovada*, alapján lehetett az állam a gyermeket hitvallásos iskoláinkba beírni, mert sajnos, számtalan esetben képtelenek voltunk az elmet nem nyújtani a beiratások szabálytalansága című megítélés iskoláinknak, ha minden egyes iskolára vonatkozólag ilyen *Dovadát* nem tudtunk kiadni.

Az új törvény *szövege* honorálja a beiratásoknál elszegvedett sérelmek miatt szüntelenül hangoztatott panaszainkat és így most már nem utolsó sorban rajtunk múlik, hogy a gyakorlati alkalmazásnál megsejtjük e fájó sérelmek megismétlődését.

Az új törvény 106 §-a felállítja az általános szabályt, hogy minden szülő és gyám tartozik gyermekét a lakóhelye szerint illetékes állami elemi iskolába beírni.

Ez alól az általános kötelezettség alól azonban kivétel statuuál a 107 § a) pontja, kimondva, hogy *csak mentve (scutit) e kötelezettség alól az a szülő, aki gyermekét az állam által engedélyezett hitvallásos iskolában taníttatja.*

A szülőnek, vagy gyámnak ezután is be kell adnia szeptember 1—10 között írásbeli nyilatkozatát az állami elemi iskolai igazgatóhoz, lényegesen nagy különbség azonban, hogy amíg eddig a hitvallásos iskolába való beiratás szándékát kellett bejelentenie és csak ennek megtörténte és tudomásulvétele után kaphatta be gyermekét a hitvallásos iskolába — ami lehetővé tette, hogy az állami iskolai igazgató előzetes cenzurálás alá vegye a hitvallásos iskolába való beiratkozásokat — addig az új törvény értelmében az állami elemi iskolai igazgatónak a szülő a hitvallásos iskolába való beiratás már megtörtént

tényét jelentheti be, tisztán abból a célból, hogy ellenőrizhető legyen, hogy a gyermek eleget tesz az általános tankötelezettség parancsának.

Az eljárás a régi törvény szerint az állami iskolai igazgatónál kezdődött s onnan kerültek a szülők — a formások elintézése és az esetleges akadályok leküzdése után — a hitvallásos iskolai igazgatójához, aki azután a nehezen megszerzett *Dovada* alapján a gyermeket beírta a hitvallásos iskolába.

Az új törvény alapján a szülő előbb a hitvallásos iskola igazgatójánál jelentkezhetik és ott beíratathatja gyermekét; ennek megtörténte után, a már befejezett beiratás tényét jelentheti be az állami iskolai igazgatónak.

Ha tehát a szülők és hitvallásos iskoláink vezetői az új törvény rendelkezéseivel pontosan alkalmazkodva, mindenben szabályszerűen és öntudatosan

járnak el, remélünk lehet, hogy a most kezdődő tanév elején nem fognak kiejárni a beiratásoknál elszegvedett régi fájó sérelmeink, annál kevésbé, mert — mint előrebocsátottam — az annyiszor felpanaszolt nevelésmetési 8 §. teljesen hiányzik az új törvényből.

Az iskolafenntartók kiadták a részletes útmutatásokat az új törvény alapján való eljárásra az iskolák vezetőinek, de szükségesnek látszott a sajtó nyilvánosságának segítségét is kérni ahhoz, hogy az új törvény rendelkezései minél szélesebb körben ismeretesebbek legyenek s ekként minden érdekelt szülő gyermeke taníttatása érdekében igénybevehesse azokat az előnyöket és könnyítéseket, amelyeket ismételt szorgalmazásunkra az új törvény engedélyezett.

Remélünk kell, hogy az új törvény pontos alkalmazása meg fogja szüntetni beiratási sérelmeinket s így hitvallásos iskoláink jóval népesebb tanulói létszámmal s az időközben — annyi várakozás után — végre mégis folyósított államségély révén élhetőbb állapotba került tanyáikkal indulhatnak a most kezdődő tanévnek.

Chamberlain beszéde:

„A német-lengyel ellentéteket békés úton kell megoldani“

Az angol miniszterelnök kívánja az angol-német megértést, de szerinte a lengyel kérdés egyoldaluan nem oldható meg

Az alsóház ülése előtt nem érkezett meg a német válasz

Egyelőre sem Berlin, sem London nem hozta nyilvánosságra a jegyzékek szövegét

Londonból jelentik: Az angol alsóház ülésén Chamberlain miniszterelnök nagy beszédben ismertette a helyzetet. Kijelentette, hogy a politikai helyzet főbb vonásaiban a legutolsó ülés óta csak kevésbé változott. A katasztrófa még nem következett be — mondotta Chamberlain.

A miniszterelnök ezután rátért a sajtóra és a lehető legmesszebbben önmegtartóztatásra intett. Rátért ezután az utóbbi napok történéseinek ismertetésére. Kijelenti, hogy az angol kormány politikája semmit sem változott. Köszölte, hogy Hitler kancellár beszélgetésre hívta magához Henderson berlini angol nagykövetét és javasolta, hogy a nagykövet repüljön haza Londonba.

Péntek este kaptuk meg a nagykövet és Hitler kancellár beszélgetéséről szóló jelentést, de a titkosítás megfejtése csak éjjelkor ért véget. Magam csak másnap reggel láttam a szöveget. Szombaton megérkezett Henderson, aki kijelentette, hogy Berlinben nem tartják szükségesnek a nagykövetnek ugyanazon napon való visszaérkezését és a lehető legnagyobb súlyt helyezik arra, hogy gondosan tanulmányozzuk a hozzátk intézett közléseket.

Ennek következtében egész szombaton és vasárnap délelőtt alaposan tanulmányoztuk a nagykövet által hozott okiratot. Válaszunk végső szövegét tegnap vitte el a nagykövet és még este átnyújtotta azt Hitler kancellárnak.

Az angol miniszterelnök ezután kifejtette, hogy a közlések tartalmát a jelenlegi kényes helyzetben nem ismerteti, de jelezheti, hogy azok általában milyen pontokkal foglalkoznak.

Hitler nagy súlyt helyez arra, hogy megértés jöjjön létre az angol kormánnyal és

egy tökéletes és maradandó jellegű angol-német megegyezés létrejöttét kívánja. De nem hagyott kétséget aziránt sem, hogy a német-lengyel kérdés sürgős elintézésének is be kell következnie.

Az angol kormány ugyancsak gyakran hangsúlyozta, hogy kívánja egy ilyen angol-német megértés létrejöttét, mielőtt a körülmények megengedik és örömmel üdvözlőlné az alkalmat, hogy megbeszélhesse Németországgal a különböző kérdéseket.

Minden azon a módon fordult meg, hogyan kezelik a Németország és Lengyelország közötti közvetlen ellentéteket és az elintézésre vonatkozó javaslatokat. Világosan kijelentettük — mondotta Chamberlain —, hogy a Lengyelország irányában vállalt kötelezettségeinket végre akarjuk és végre tudjuk hajtani.

Az angol kormány többször kijelentette, hogy a német-lengyel ellentéteket meg lehet és meg kellene oldani békés úton, de az eredményességnek ígéreköz megbeszélések első feltétele a háttérmenti összeütközések és incidensek által teremtett feszültség enyhítése. Az angol kormány reméli, hogy mindkét kormány fáradozásai oda irányulnak, hogy megakadályozzák a további incidensek kiújulását. Reméli az angol kormány, hogy ha szabad tárgyalások útján létrejön az ellentétek méltányos elintézése, úgy ez tágabb körű fejleményekhez vezethet, ami Európának és az egész világnak nagy hasznára válnék.

A helyzet a jelen pillanatban az — tette hozzá emelt hangon Chamberlain —, hogy várjuk Hitler kancellár válaszát. Ettől függ, hogy időt nyerhetünk-e a helyzet további megvizsgálására.

A miniszterelnök ezután elismeréssel adózt az angol nép nyugalmának, majd behatóan ismertette Anglia védelmi készülődéseit.

— Fel vagyunk készülve minden eshetőségre. Anglia légvédelme teljes felkészültségi állapotban van. A légi haderő ereje elérte a teljes hadilétszámot. A nemzetvédelmi alakulatok, a milícia és a területi hadsereg a legfontosabb pontokon vannak elhelyezve. Az egész tengeri haderő bármely pillanatban végrehajthatja a háborús parancsokat. Úgy a belföldön, mint a tengeren túl.

jelentékeny létszámú csapatmozdulatok folytak az előre megállapított tervek szerint, hogy háború esetén minden a legnagyobb rendben menjen.

Azt mondják, hogy az angol nép lassan határozta el magát valamire, de ha egyszer elhatározza magát, akkor nem enged. A háború, vagy a béke kérdése még nincs eldöntve. Dolgozunk a békéért, de semmit sem engedünk abból, amit magunk elé tűztünk.

Az alsóház nagy éljenzéssel és meleg ovációval fogadta a miniszterelnök beszédét és utána Greenwood, az ellenzéki munkáspárt hegyettes vezére emelkedett szólásra és ezeket mondotta:

— Pártom nevében a lehető leghatározottabban kijelentem, hogy véget kell vetni a támadásoknak. Lengyelország nem fogja sirba követheti azokat a nemzeteket, amelyek a támadások áldozataivá váltak.

Az alsóház a jövő hét keddjére halasztotta el az ülést, de felhatalmazta a ház elnökét arra, hogy szükség esetén a parlamentet korábban is összehívja.

A lordok háza délután öt órakor tartotta meg ülését, amelyen Halifax külügyminiszter Chamberlain szavaival megegyező nyilatkozatban ismertette a London és Berlin között lefolyt eszmecsereket, majd a katonai óvintézkedéseket, másrészt a békés megoldást sürgető szavakat és kijelentette, hogy az angol kormány nagy érdeklődéssel várja a német birodalom vezetőjének választát. A lordok háza ugyancsak a jövő hét keddjére halasztotta legközelebbi ülését, azzal, hogy szükség esetén azt korábban is összehívhatják.

Berlin „Az ajtók még nyitva vannak”

Berlinből jelentik: A Henderson nagykövettel folytatott megbeszélések után Hitler birodalmi vezér tudvalevőleg hosszasan tanácskozott belső munkatársaival. Illetékes német körökben kijelentik, hogy Hitler és Henderson megbeszéléseinek sem tartalmáról, sem pedig eredményéről semmit sem közölhetnek. Berlinben a délelőtti órákig semmit sem közöltek a válaszjegyzék tartalmáról. Jól értesült körök szerint az angol jegyzék szövegét Berlinben csak akkor fogják közzétenni, amikor Londonban nyilvánosságra hozzák Hitler választát.

Az angol lapok Henderson berlini angol nagykövet hétfői londoni tanácskozásainak hatása alatt állnak. Egyöntetűen megállapítják, hogy a válság tetőpontját érte el. A News Chronicle úgy tudja, hogy az angol kormány választát, amelyet Henderson hétfőn délután vitt magával Berlinbe, még hétfőn délután közölték a francia és a lengyel kormánnyal.

A NÉMETEK RAGASZKODNAK A KORRIDORHOZ

Berlini körökben azt hiszik, hogy a diplomáciai tanácskozásokat kedden és szerdán, sőt a legközelebbi napokban is folytatni fogják, ha valamilyen lehetőség mutatkozik a kibontakozásra. Hangsúlyozzák, hogy Hitler és Henderson találkozására igen nyugodt légkörben folyt le és a teljes titoktartás is alátámasztja azt a felfogást, hogy még nem rombolták szét valamennyi hidat. Van még egy reménység a konfliktus békés megoldására. Másrészt pedig az a hosszú tanácskozás, amelyet a kancellár Ribbentroppal, Göring-

gel és többi tanácsosaival folytatott, azt igazolja, hogy a német választ készítették el.

Kedden délelőtt Sir Neville Henderson berlini angol nagykövet hosszabb eszmecsere után folytatott Coulondre berlini nagykövettel.

A Reuter-ügynökség tudósítója előtt egy előkelő német politikai személyiség nyilatkozott és a következőket mondotta:

— Az ajtók még nyitva állnak a tárgyalások előtt. Németország meghallgatja azokat a javaslatokat, amelyek igazságot kívánnak szolgáltatni, de ragaszkodik ahhoz, hogy teljesítsék a Danzigra és a folyosóra vonatkozó követeléseit.

A németek több ízben hangsúlyozták, hogy meg akarnak egyezni a lengyelekkel.

Nem tagadja a német kormány, hogy Lengyelországnak szabad utat kell biztosítani a tengerhez, de nem úgy, hogy egy folyosó vágja ketté a birodalom legértékesebb két részét.

SZIGORÚ NÉMET ÉLELMISZER-RENDELÉTEK

Berlinből jelentik: A német hivatalos lapban rendelet jelent meg „a német nép élelmiszer-szükségleteinek biztosítására”. A rendelet az élelmiszer-nyersanyagok bevezetésére vonatkozik és szigorú büntetést helyez kilátásba azok részére, akik az élelmiszer-nyersanyagokat áruba bocsátják, vagy olyan élelmiszer-nyersanyagot hoznak be, amely nem az övék. A fogház és börtönbüntetésen kívül 5 ezer márka összegig terjedő pénzbírságot is kivethetnek a rendelet ellen vétőkre. Bizonyos esetekben az illetékes miniszterek bármily összegig terjedhető bírságot is kiirhatnak.

London Elvisszik az értékeket, kiűritési gyakorlatok

VI. György angol király kedden délelőtt hosszabb kihallgatáson fogadta az egyiptomi angol nagykövetet, majd Sir Anderson főpecsétőrt, London légi védelmével megbízott minisztert, aki kihallgatása után a miniszterelnökségi palotába sietett.

Londonban a politikai és diplomáciai tevékenység kedden tetőpontot ért el. Chamberlain miniszterelnök, amidőn kedden reggel rendes félórás sétáját végezte Halifax lord külügyminiszterrel találkozott és hosszabban beszélgetett vele, majd a hozzájuk csatlakozó Cadogan külügyi vezetőikkal. Később, a miniszterelnökségre térve, először Sir Samuel Hoare belügyminisztert fogadta, akivel háromnegyed órán át tanácskozott. Az angol kormányfőt ezután Corbin francia nagykövet kereste fel és fél órát tartózkodott ottan. Megjelent később a miniszterelnökségen Kingley Wood légügyi miniszter, majd Butler külügyi államtitkár, Greenwood, az ellenzéki munkáspárt helyettes vezére és Archibald Sinclair, a szabadelvű párt vezére, keresték fel a miniszterelnököt. A külügyi hivatal látogatói között volt az Egyesült Államok londoni ügyvivője is. A külügyi hivatal előtt különben a kora reggeli óráktól kezdve állandóan nagy tömeg hullámzik és érdeklődéssel figyeli a palota egyik hátsó kapuja előtt álló bútorszállító kocsikat, amelyek a locarnoi terem gyönyörű bútorait szállítják el és helyezik biztonságba.

HENDERSON ÉJSZAKAI BESZÉLGETÉSE HALIFAXSZAL

Henderson berlini angol nagykövet Hitlerrel folytatott éjszakai megbeszélése után az angol nagykövetségről

felhívta Londont és részletes megbeszélést folytatott Halifax külügyminiszterrel.

A nagykövet a mai nap folyamán repülőgépen tér vissza Londonba, magával vive a német kormány irásos választát.

GYAKORLAT FELMILLIO GYERMEKKEL

Londonból jelentik: Több mint 500 ezer 2 és 14 év közötti gyermek vett részt hétfőn a Londonban megtartott kiűritési gyakorlaton. A gyermekek a legnagyobb rendben gyűltek össze azokban az iskolákban, ahol a koncentrációt végrehajtották, majd pedig rövid idő múlva hazarendelték őket. Hasonló gyakorlatokat tartottak valamennyi nagy városban.

CÁPOLJAK AZ ÍR SEMLEGESSÉGET

A Reuter-ügynökség jelentése szerint nem felel meg a valóságnak az a külföldön elterjedt hír, amely szerint Írország háború esetére semleges magatartását jelentette ki. Az ír kormány kijelentette, hogy semmilyen nyilatkozatot nem tett és nem is tesz, a konfliktus kitöréséig. Ha a háború megkezdődik, de Valera összehívja a parlamentet és ott fogják leszögezni Írország álláspontját.

Páris

Kedvezőbbnek ítélik meg a helyzetet, mint hétfőn

Párisban hétfőn este az általános helyzetet változatlanak tekintették, de egyes diplomáciai tényezők kedvezőbbnek ítélték meg, mint egy nappal előbb. Kitünő jelnek tartják, hogy

Törökország hivatalosan bejelentette a békefrontozó való csatlakozását.

Másik kedvező jelnek tekintik a japán kormány békés, ami a szövjet-német egyezmény eredménye.

A HITLER-DALADIER-LEVELEK BÍRALATA

A Havas ügynökség jelenti: A német propagandának az volt a célja, a Daladier és Hitler közötti levélváltás nyilvánosságra hozatalával, hogy igazolja magatartását a közvélemény előtt. A francia közvélemény elutasította Hitler érveit, különösen ami a határok biztosítására vonatkozott, mert hiszen a francia jellegű tartományok visszacsatolásáról szó sem lehet. Németországnak ezekre a tartományokra jogos igény nem volt, tehát nyugodtan le is mondhat róliuk. A kancellárnak a „Mein Kampf” című könyvébe kifejtett elgondolásai egyáltalán nem biztatóa e tekintetben. Ami a Lengyelországgal szembe követeleket illeti, leszögezhető, hogy ami Lengyelország és Németország között jó volt viszony,

Hitler számtalanszor kijelentette, hogy összeférhetetlenek tartja a nemzeti szocialista doktrínákkal Lengyelország területének megcsönkítését,

mert annak joga van a tengeri kijáráthoz. Hitler a németekkel való rossz bánásmódot hozza fel indokul, de beszerzett információk alapján megállapítható, hogy amíg a lengyel-német megállapodás fennállott, a nemzeti szocialista sajtó semmit sem irt a lengyelországi németek sajnálatásáról. Azzal, hogy Danzigot és a korrort a kancellár visszaköveteli, bejelenti egybe azt is, hogy április 28-iki javaslatait tulhaldott álláspontnak tartja. Ha Lengyelország lemondana ilyen nagykiterjedésű területről, ki lenne téve szomszédai nyomásának. A német politikai évek óta expansionis célkitűzéseket valósít meg aminek következménye volt

Ausztria és Csehszlovákia megsemmisítése,

bár egyik ország sem volt elszakítva Németországtól a versaillesi szerződés által.

ÖSSZEHÍVJAK A KÜLÜGYI BIZOTTSÁGOT

A francia szenátus külügyi bizottságának vezetősége Berenger szenátor elnöklése alatt ülést tartott és meghatározta azokat a feltételeket, amelyek alapján a bizottságot összehívják. Elhatározták azt is, hogy a vezetőség állandó összeköttetést fog fenntartani a külügyminiszterummal.

LEON BLUM SZERINT KONFERENCIA KÖVETKEZIK

A kedden megjelent francia lapok hosszas foglalkoznak Daladier levelével és Hitler válaszával, valamint az általános helyzettel. A Figaro szerint lehetetlen a kancellár nem figyelmeztetni bizonyos tényekre, amelyeket a múltban elhallgatott, vagy pedig másként értelmezett.

Ő volt az, aki a müncheni egyezményt egyoldaluan felbontotta

és egy, a német néptől teljesen idegen nemzete csatlakozott a birodalomhoz az a címen, amilyen címen a szudétavidék meghódítását követelte Lengyelországot illetően Hitler számos ízben ünnepélyesen elismerte, hogy egy 35 milliós nemzetnek joga van a tengeri kijáráthoz.

A Populaireben Léon Blum vezércikke így hangzik: Hitler kancellár visszautasította a közvetlen tárgyalásokat Lengyelországgal. Bizonyos, hogy miként Daladier ajánlatát, úgy az angol ajánlatot is vissza fogja utasítani, mégis hangoztatom, hogy a legrosszabb még nem következhet be, mert nem könnyű a világbékét akaró népekkel szembehelyezkedni.

Még hátra van egy konferencia lehetősége, amelyen az összes vitás kérdéseket meg lehetne beszélni

és ezt a konferenciát Rooseveltt javasolta az olasz királynak, aki Mussolinivel együtt eddig még hallgatott. Ez a hallgatás meggyőződéses szegrint a várakozást és nem a visszautasítást jelenti.

IDEGENEK A FRANCIA HADSEREGBEN

Párisból jelentik: Valenciennes környékén az utóbbi napokban többszáz idegen jelölt katonai szolgálatra a hadsereg irodáiban. Ezeket a jelentkezőket háború esetén fogják szolgálatra behívni. Legtöbbjük olasz és lengyel.

LUXEMBURG TERÜLETÉT SEM SÉRTIK

Luxemburgból jelentik: A luxemburgi külügyminiszter kedden kihallgatáson fogadta Franciaország luxemburgi követét, aki közölte a külügyminiszterrel, hogy a francia kormány tiszteletben tartja a Luxemburg területi sérthetlenségét abban az esetben, ha a többi hatalmak is hasonló állásponton esznek.

Varsó Nyugat felé teljesen megakadt a vasúti forgalom

Varsóból jelentik: Hétfőn éjjel háromnegyed 12 órakor a tarnowi állomás ruhatárában omla robbant. Hét személy meghalt, több megsebesült. Két gyanús németet, akik német állampolgárok és egy német kisebbségit tartóztattak.

Lengyelország és a nyugati országok közötti vasúti forgalom teljesen szünetel a német hatóságok azon intézkedése következtében, a helyi hatóságok és a birodalom egy része közötti szüneteltetés a forgalmat. Ugyancsak nem közlekednek a vonatok Lengyelország és a proktorátus között sem. Lengyelországnak most már csak Danziggal, Litvániával, Lettországgal, szlovákiával, Magyarországgal, Romániával és

Róma Mussolini hatalmas, de egymaga nem képes csodára

Az olasz lapok a helyzetet rendkívül súlyosnak tekintik. Hangsúlyozták, hogy sokmillió ember áll fegyverben és indulásra készen

Visztlánál, a Rajnánál, az Alpoknál és a líbiai határokon. A vasúti, légi-, tengeri- és telebösszeköttetés szünetel az európai nagyhatalmak között és ezek mind háborús készültségen vannak. Az olasz nép türelmetlenül várja a főtábornok választását és azt a nyilatkozatot, melyet Chamberlain tesz a parlamentben. A messagero szerint a megértés lehetőségei igen sekélyek. A Popolo di Roma kijelenti, hogy

Olaszország e drámai időkben az utolsó pillanatig harcolt a békés megoldás mellett, de hangsúlyoznia kell, hogy egy kitörendő háborúban Németország mellett áll majd, amely az gazdaságtalanság helyrehozataláért küzd, míg Anglia, Franciaország és Lengyelország ezt az gazdaságtalanságot akarja továbbra is fenntartani.

LAVAL — RÓMÁBA REPÜL

Londonból jelentik: A Daily Express arról írta, hogy Laval volt francia miniszterelnök elhárította, miszerint Rómába repül és személyes megbeszélést eszközöl ki Mussolinival. Lavalról tudomású, hogy előharcosa volt a francia-lasz megértési politikának.

MELZAS OLASZORSZÁG KÖVETELÉSEIRE

Mussolini az utolsó pillanatig kitart egy valódi béke megteremtése mellett, — írja Virginio Gayda a Giornale d'Italia. Egyetlen nagy nemzet sem tarthat igényt erkölcsi tőkére, ha megelégedik a kockán forgó nagy kérdésekkel és ha lemond jogos követeléseiről, amelyeket hiába neveznek támadó célkitűzéseknek egyes nemzetek.

Madrid Franco elhalasztja római utazását

A Reuter ügynökség jelenti: Jólértesült körökben azt hangoztatják, hogy Spanyolország nemlegesével mindent megnyerhet, viszont mindent elveszhet, ha európai háború kitérőse esetén ebbe belesodortatja magát. Spanyolország részrehajlás nélkül figyelni az események fejlődését, amelyek aggodalommal töltik el. Hétfőn délelőtt Beigbeder ezredes külügyminiszter kihallgatáson fogadta a német nagykövetet.

A News Chronicle jelenti, hogy Franco tábornok, a spanyol diktátor, nem utazik szeptember végén Rómába. Ezt a Vatikán hivatalos lapjának egyik közleményéből is sejtteni lehet, mert a közlemény szerint a spanyol diktátor vatikáni látogatása fel van függesztve.

Hivatalos spanyol körökben nagy figyelemmel kísérik a nemzetközi helyzet fejleményeit.

Francó tábornok egyelőre nem hagyja el székhelyét

A spanyol külügyminiszter egész nap fontos diplomáciai tárgyalásokat folytat. Kedden délelőtt kihallgatáson fogadta a külügyminiszter az olasz nagykövetet, majd utána a német nagykövettel folytatott megbeszélést. A német nagykövetet egy órán keresztül tartózkodott a külügyminiszter dolgozó szobájában. Franco tábornok

MAROKKÓ HÚ FRANCIAORSZÁGHÓZ

Rabatból jelentik: A marokkói nacionalisták nagy csoportja jelent meg kedden délelőtt Nogues tábornok marokkói francia helytartó előtt, akinek emlékiratot nyújtott át. Az emlékiratban a marokkói bennszülöttek hűségüknek és odaadásuknak adnak kifejezést a pártfogó francia nemzet iránt, a melynek érdekei közések Marokkó érdekeivel.

Szovjet-Oroszországgal van vasúti összeköttetés**A DANZIGIAK LEFOGLALTAK A LENGYEL VASÚTI TEHERKÖCSIKAT**

A danzigi szenátus közzétette azt a rendeletet, amely megtiltja a Danzigból Lengyelországba irányuló teherforgalmi közlekedést és elrendeli a Lengyelországból Danzigon keresztül Gdyniába menő tehervonatok lefoglalását.

Varsóban elterjedt hírek szerint Danzighan bevezették az élelmiszerjegyeket.

Varsóból jelentik: A danzigi hatóságok valamennyi danzigi területen levő lengyel tehervonatot elkoboztak.

Bármily hatalmas Mussolini, egyedül nem képes azt a csodát megteremteni, amit várnak tőle.

Szüksége van jóindulatú és felelősségteljes segítő társakra, akik hallgatnak szavára és akik megértik az ő magas elgondolását.

OLASZORSZÁGBAN NEM TŰRIK A HÁBORÚ MELLETTI IZGATÁST

Rómából jelentik: Szerdától fogva valamennyi olasz étterem csak egyfajta hús, vagy halból készített éltelt szolgál fel. Egy másik római híradás arról számol be, hogy vasárnap éjjeltől a magángépkocsi forgalmat beszüntetik. A katonai hatóságok kivételes esetekben engedélyezhetik a magángépkocsi használatát.

A Stefani-ügynökség jelenti: A hatóságok rendeletére elkobozták a Popolo di Roma kedden reggel megjelent számát, mert valamennyi oldalán óriási betűkkel ez a cím állott: „Háború”. A lap a hatóságok véleménye szerint, riasztó híreket közölt.

SEMMI JEL SEM ÁRULJA EL OLASZORSZÁG ELJÖVŐ MAGATARTÁSÁT

A Reuter ügynökség jelenti: Az olasz fővárosban feszült a hangulat és izgalommal várják az angol kormány határozatát. Semmi sem mutat arra, hogy Olaszország konfliktus esetén nyomban beavatkozna vagy pedig, hogy bizonyos időn át semleges maradna.

KORLÁTOZTÁK AZ OLASZ REPÜLŐ-FORGALMAT

Rómából jelentik: A hivatalos lapban rendelet jelent meg, amely megtiltja polgári repülőgépeknek a felszígelen, az afrikai gyarmatokon és az Égei-tengeren levő szigeteken való átrepülést. A rendelet nem vonatkozik a rendszeres légijáratok gépeire.

keltett. Politikai körökben azt hiszik, hogy a kormány meg akarja várni az európai helyzet fejlődését, mielőtt a legfőbb tanács megvitátja a német-orosz szerződés ügyét.

Moszkvai értesülés szerint az a hír kering, hogy Molotov, vagy Potemkin berlini útjára csupán az általános helyzet javulása után lehet sző.

Brüsszel**Lipót király békeakcióra készüli**

Brüsszelből jelentik: A belga miniszterelnök és a külügyminiszter tegnap egymásután kihallgatáson fogadták az angol, francia, olasz és német követeket, majd pedig a lengyel követ jelent meg audiencián.

Azt hiszik, hogy újabb békeközvetítésről van szó.

Arról is beszélnek, hogy Lipót belga király olasz kezdeményezésre határozta el magát a további békefáradozásokra.

A belga távirati ügynökség jelentése szerint hivatalos helyen megtagadnak minden közleményt arról a látogatásról, amelyet az angol, francia és olasz nagykövetek, valamint a lengyel követ hétfőn este tettek Pierlot miniszterelnök-nél. Híre jár, hogy közvetítésről volt szó.

A LONDONI TÖRÖK NAGYKÖVETET HAZAHIVTÁK

Rüsti Aras londoni török nagykövet Istanbulba érkezett, ahonnan tovább folytatta útját Ankara felé. A nagykövetet a kormány hívta haza, hogy felvilágosítást kérjen a jelenlegi helyzetről és Anglia magatartásáról.

Jugoszlávia katonai intézkedéseket fog fogantatosítani

Belgrádból jelentik: Macek miniszterelnök helyettes a kormány tegnapi ülésén kijelentette, hogy teljes erővel támogatja Jugoszlávia eddigi külpolitikáját. Szükség van arra ma jobban, mint valaha, hogy Jugoszlávia és Olaszország között még inkább kimélyítsék a politikai és gazdasági kapcsolatokat. Bár Jugoszlávia az esetleges konfliktusban semleges marad, mégis számolnak azzal, hogy már legközelebb katonai biztonsági intézkedéseket fogantatosítanak.

„Ne üljünk fel vészhiereknek!”

Bucurestiből jelentik: A Semnalul „Román higgadság” cím alatt többek között a következőket írta:

— Nem tudjuk mit csinálnak a többi népek, de mi románok ne hagyjuk magunkat befolyásoltatni az idegek háborújától és ne üljünk fel a vészhierek tömegének.

A londoni magyar követ a külügyi hivatalban

Londonból jelentik: Bareza György londoni magyar követ kedden délelőtt megjelent a külügyi hivatalban.

S C A L A

„KORDA”

legújabb filmje

Miriam Hopkins

A férfiak nem Istenek

Angol orvosi szaklap érdekes cikke a történelem előtti idők gyógyító eljárásairól

Londonból írják: Az orvostudomány történetéről rendkívül érdekes tanulmányt írt a Doctor című szaklapban Sir Bruce Porter, ismert nevű angol orvos. A szerző az évezredekkel ezelőtt egyes népeknel divatban volt gyógyítási eljárásokkal foglalkozik és meglepő adatokat közöl a történelem előtti idők gyógyító eljárásairól.

BETEG A PIACON

Megállapítja cikkében, hogy a kőkorszak emberi maradványainak vizsgálata azt mutatja, hogy a kőkorszakban gyakran előfordultak olyan sérülések és betegek, amelyekkel a modern orvostudomány is találkozhat és közli azt a meglepő megállapítást is, hogy a kőkorszakbeli ember már kísérletezett műtéti gyógyítással is. Tízennyolc kőkorszakból származó koponyán töréseket fedeztek fel és az orvosi vizsgálat megállapította, hogy e tört koponyák közül csak három gyógyult rosszul. Igen sok olyan kőkorszakbeli koponyát találtak, amelyek

jól gyógyult sérülések nyomait fedezték fel.

Megállapították az anthropológusok azt is, hogy a megsebesült kőkorszakbeli embereken műtétet hajtottak végre és a páciensek a műtét beavatkozása után még sokáig éltek és a törések kifogás-talanul forrtak össze. Voltak esetek, amikor egy-egy páciens nemcsak egy, hanem több alkalommal is megoperáltak.

A kőkorszak és a mai kor között sok civilizáció fejlődött ki lassan és tűnt el olyan gyorsan, hogy nagyságából alig hagyott hátra valami nyomot.

A régi babiloniaknak nem voltak orvosai, hanem betegekkel a piacra tették ki. Az udvariassági szokások értelmében a járókelőknek meg kellett kér-

dezni betegségük felől és a betegek előadták betegségük színtomait. Amennyiben az ismeretlen járókelő már hallott ilyen betegségről, vagy ő maga is szenvedett hasonló betegségben,

megmondta a betegnek az általa ismert gyógyítási eljárásokat.

Ezzel szemben a régi egyiptomiaknak alapos orvosi képzettségük volt. Orvosaik kezdetben belgyógyászok és sebészek voltak, később azonban specialistákat neveltek és mindegyik orvos csak a testnek bizonyos részeivel foglalkozhatott és a nem szakkörébe eső betegségeket nem is volt szabad gyógyítani. Az orvostudomány ortodox elveken alapult és minden gyógyítási eljárást az „orvosi könyvbe” foglaltak, amelyet hitük szerint az Istenek sugalltak. Az orvosok súlyos következményeket vállaltak magukra, ha a hivatalosan elismert gyógyeljárásoktól eltértek. Ha a beteg rosszabbul lett az egyéni gyógykezelés következtében, az orvost súlyosan megbüntették.

KÜLÖNÖS ORVOSI KÉPESÍTÉS

A perza orvostudományról nem maradt fenn sok adat, de az megállapítható, hogy a perzsiaiak jól ismerték a mérgeket. Az orvosjelölt csak akkor

Svájc rendkívüli hatalommal ruházta fel a parlamentet

Megerősítik a határokat. — Bevezetik az élelmiszer jegyeket

Bernből jelentik: A szövetségi tanács elhatározta, hogy a határok védelmére katonai intézkedéseket fogantat. Elter szövetségi elnök beszédében bejelentette, hogy a szomszédos államok katonai intézkedései következtében határozta el a szövetségi tanács a határok megerő-

nyerte el az orvosi képesítést, ha három hiteles sikeresen meggyógyított. Ha a hiteletlenek nem tudta meggyógyítani, a régi perzsák nem tekintették büntetésnek. A perza orvosok honoráriumát a löböző kulcsok szerint állapították meg.

A papoknak nem kellett fizetniük, hanem imát kellett mondaniuk a gyógyításért.

Egy családapának kisebb teherhordó állata kellett adnia az orvosnak, egy törzsfőnek telivérrel kellett fizetnie, egy tartomány urának négy fogatú kocsi kellett adnia az orvosnak. A régi perzsák higiénikus szabályait a vallási törvények által elő és miután vízszükségletüket a folyókból merítették, szigorúan tilos volt a folyókba, patakokba köpni.

A zsidó orvostudomány azoknak a népeknek a orvostudományából származik, amelyek a zsidó történelem előtti időkben fogságban tartották. Míg a higiénia lelkes terjesztője Egyiptomból hozta orvosi elveit, a Talmud néhány igen hasznos orvosi igazságot és tanácsot tartalmaz. A Talmud annak szükségességére oktat, hogy az élelmiszert meg kell vizsgálni és étkezés előtt a kezét meg kell mosni. A zsidók egyik vallási törvénye megtiltotta, hogy vadállatok által megölt állatok húsból egyenek. Ilyen a törvényből arra következtetnek, hogy a zsidó tudták már, hogy milyen mérgeket tartalmazhat vadállatok által megölt állatok vére. A zsidóknak nem volt szabad uszony és pikkely nélkül halat enniük. Hasonló étkezési törvényeket fedeztek fel hontentőftáknál is. Azt természetesen nem lehet megállapítani, hogy a zsidóknál és a hontentőftáknál főfedekezhető azonos törvények milyen régi idő nyulnak vissza.

„Hiszünk az emberi jóakarásban...”

Mit akar az „Erkölcsi Fegyverkezés Egyesülete”? — A névtelen ezrektől...
Lord Baldwin — Visszhangzik a hegykaréj Hollywood felett

Hollywoodból írják: Hiszünk az emberi jóakarásban, a megértés gyözelmében, a szeretet fölényében, — mondja a fényel elárasztott, lobogókkal díszített hatalmas emelvényen a mikrofonba egy őszülő, zömök férfi.

És lentről, a hegyek félkaréja által formált, természetes amfiteátrumból 30.000 ember ismétli: „Hiszünk az emberi jóakarásban...”

Kicsit kételkedve jöttem ide. Azt hittem, valami Amerikában szokásos látványosságban leszek részem, amely félig a cirkuszra, félig a bolondok házára emlékeztet. És mingyárt az első percekben be kellett ismernem: tévedtem. A látvány felejthetetlen. Lentől Hollywood nyilegyenes sugárutjainak lámpasorai hunyorognak a leszálló estében; itt pedig ebben az erdő, hegyesűcsök övezte félkörben, a fokozatosan emelkedő sziklák, mint óriás lépcsőfokok, tömött pásztfákba osztott, fegyelmezett, de lelkes tömeg szorong. Harmincezren. A fejek fölé emelt táblákon a csillagos lobogó államainak nevei villanykörtékből kirakva; az emelvényen pedig, ahol én is állok, a kigyulladó fényszórók keresztútjában egész zászlóerdő imbolyog. A világ minden részéből eljöttek a kiküldöttek erre a nemzetközi nagygyűlésre, amely egyedülálló a maga nemében.

„Moral Armement” — Erkölcsei Fegyverkezés, ez az Egyesület neve. Lelkes hindu barátom, aki kihozott, hosszan magyarázza, hogy a háború után egy Oxfordot végzett angol egyetemi hallgató: dr. Frank Buttman maga köré akarta gyűjteni azokat, akik biznak az emberi természet alapvető jótulajdonosságában és meggyőződésük, hogy a legkényesebb kérdéseket is meg lehet oldani a háború szörnyisége nélkül. A csoport megalakult; eleinte alig pár tucatnyi, majd többszáz tagot számlált. 1925-ben már magában Angliában mintegy 12.000 ember tette magáévá az alapszabályok lefontosabb előírásait: „Olyan államférfiakat kell nevelni, akik naponta Istenre gondolnak, az isteni szeretet parancsainak engedelmeskednek és felelősségérzetük ezáltal növekszik”.

Az Egyesület neve: „Moral Armement” is azt akarja kifejezni, hogy az emberek hitét kell megerősíteni, erkölcsileg fegyverezve fel őket a gyávaság, a nyereszkesedés csábításai, a megnemérés és a gyűlölet ellen.

— Erkölcseim fegyverben állni — tagolja lembe lelkes szemű hindu barátom — annyit jelent, hogy a szeretet vértjét tartjuk a fegyverek, a győdségét a nyers erő ellen...

Az Egyesület első európai nagygyűlését 1927 szeptemberében tartotta meg a svájci Interlakenben. Az angol alsóház 30 tagja jelent itt meg; a Lord Házból tizennyolc biztosították írásbelileg az növekedés teljes együttérzésükről, köztük maga Lord Baldwin, a volt miniszterelnök. Azóta az Erkölcsei Fegyverkezés tana áterjedt Ázsiára — legjelkesvő ottani híve Logan Roods, Kína volt hercegprímája — Ausztráliára, Dél-Amerikára és pár hónapja Egyesült Államokra is. Itteni sikere minden elképzelést felülmúl.

Eppen egy őszhajú, sovány nő beszél a mikrofon előtt. Mrs. Leeds, a Kaliforniai Dolgozó Népi Egyesületének egyik vezetője.

— Nincs szükségünk rejtelmes szektákra, vallásos eltévelyedésekre! — mondják erőlesen. Nincs szükségünk Harlem őrgöngyöiseire és „istiatyák”-ra.

A babonát és tévhitet ki kell irtanunk, mint a dudvát. Vallásunk megvan az egyház keretében, hiszünk is maradjunk hozzá.

De lelki hitünk mellett a mai időkben szükségünk van politikai hitvallásra is és ezt fejezi ki az Erkölcsei fegyverkezés. Emberek! Hiszitek-e, hogy Szeretet végül győzni fog e földön? Hogy a beclet mocsoktalan marad? Hogy a tisztalelkűség nyeri jutalmát? Hogy az önzetlenség nem buk el?

— Hiszünk! — harsogja vissza a tömeg. „Hiszünk, hiszünk” — ismétlik kettős visszhang mind távolabbról, mind öblösebben a hegyek.

Akkor velünk vagytok! — jelentette ki tünepelesen az őszhajú, sovány nő és áldólag teszi ki kezét a sötétségbe merülő amfiteátrum fölé.

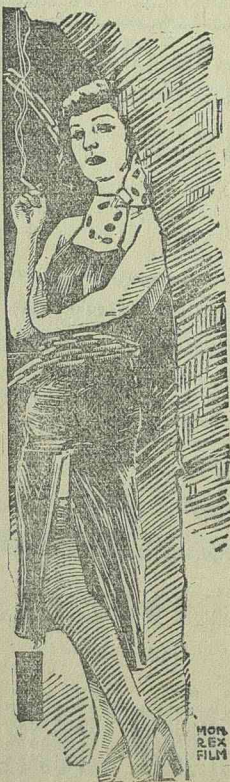
E pillanatban négy, minden eddiginél erősebb fényszórók kiveje lövel fel a csillagos égrek.

Szeretet... Tisztalelkűség... Önzetlenség... Becsület — mutat sorra rájuk hindu barátom. Aztán lehajtja fejét. Látom, hogy könnyek csurognak végig az arcán.

Átvillannak rajtam a Biblia szavai: „Boldog akik hisznek...”

Csütörtökön premier!

A legmeghatóbb, legőszintébb, a leghatásosabb védőbeszéd egy megtévedt érdekében!
VIVIAN ROMANCE

A NŐK BÖRTÖNE

című filmben
RENEE SAINT — GYR. FRANCIS CARCO
szereplésével a

CORSO moziban

Megkezdődött az Erdélyi Múzeum Egyesület vándorgyűlése

Távol a viharos eseményektől néhány nap a magyar kultúra szolgálatában

Az Erdélyi Múzeum Egyesület vándor gyűlése vasárnap kezdődött meg Gyergyóvidék vidékén, Gyergyószentmiklóson. A vándorgyűlés résztvevői és vendégei, férfiak és nők ösi öltözetben jelentek meg a gyűlésen. Megjelentek vasárnap délelőtt a gyergyószentmiklósi Ipartestület helyiségébe vonultak, ahol Kántor János báró nyitotta meg a vándorgyűlést. EME elnöke megnyitó beszédében a következőket mondotta:

Most, midőn mindenütt viharfelhők törnek és nem lehet tudni, hogy melyik pillanatban és Európa melyik sarkán csap le a vihar, hogy lángba borítsa a civilizált világot, és keszreszen jóleső érzéssel tölti el a lelkünket, hogy távol a viharos eseményektől néhány napot a magyar kultúra terjesztésének szentelhesünk.

Az Erdélyi Múzeum-Egylet 80 éves évfordulóját tekint vissza. A mostanihoz hasonló körülmények között alakult és mindig híven tartotta az alapítója által kitűzött célt, a nemzeti kultúrának terjesztését. Gróf Mikó Imre megalapította, hogy az Országrezs tudományos munkáival arányban álló múzeumot létesítsen, a gyűjteményeket rendezze, feldolgozza és publikálja, továbbá pedig, hogy a tudomány minden ágát szolgálja.

Az Erdélyi Múzeum-Egylet 80 éves évfordulóját tekint vissza. A mostanihoz hasonló körülmények között alakult és mindig híven tartotta az alapítója által kitűzött célt, a nemzeti kultúrának terjesztését. Gróf Mikó Imre megalapította, hogy az Országrezs tudományos munkáival arányban álló múzeumot létesítsen, a gyűjteményeket rendezze, feldolgozza és publikálja, továbbá pedig, hogy a tudomány minden ágát szolgálja.

Az elnöki megnyitó után Kántor Lajos dr. elmondta a titkári beszámolóját.

A titkári jelentés elfogadása után a díszközgyűlés társelnökké választja Vákár József kamarást, melynek megtörténte után megköszöntöttek az üdvözléseket.

A gyűlést megnyitja Emil dr. alpolgármester, a városi tanács, a város társadalma nevében Vákár József kamarás, a görög katolikus egyház, a Magyar Állami és a román liceum nevében Boer Artúr kanonok, a latin szertartású katolikus egyház nevében Szabó György ny. apát-főesperes, a görög szertartású katolikus egyház nevében

Fejér Mihály dr. ügyvéd, a református egyház nevében Dienes Balázs református lelkész, az izraelita egyház nevében Freind Mór rabbi, a Magyar Népközösség nevében Gaál Alajos dr. elnök és a nőegyletek nevében Olescher Mária üdvözlöttek a tudós társaság vezetőit és tagjait. Elküldték üdvözléseiket a Székely Nemzeti Múzeum, Herepei János dr. igazgató, a Kézdivásárhelyi Múzeum, Dienes Jenő dr. igazgató útján, valamint üdvözlőleveleket tolmácsolták a katolikus iskolák tanerői, a város székely gazdái is Balázs Sándor igazgató-tanító útján.

Az üdvözlések megtörténte után Tavasz Sándor dr. református püspökhelyettes „Az ember filozófiai értelmezése” címen adott elő. A díszülés után a nagyszámú közönség elzárkózott a magyar és az örmény temetőbe, ahol Kassay Lajos kanonok, a csíkszeredai római katolikus főgimnázium nagyevű igazgatója és Fejér Dávid dr. orvos hamvai nyugszanak. Koszorút helyeztek el a sírokra, majd átvonultak az örmény temetőbe, ahol megkoszorúzták Görög Joachim volt örményszertartású kanonok-plébános mauzoleumát. Kassay Lajos és Fejér Dávid dr. érdemeit Csipai Lajos dr. méltatta, Görög Joachimról, Gyergyószentmiklós nagy papjáról pedig Benke Antal dr. beszélt. A Dáciában megrendezett közös ebéd volt, amelyen felszólalt Jósika János báró is, Balogh Ernő dr. tanár pedig Mikó Imre gróf emlékét idézte. Utána üdvözlőtáviratot küldtek Öfelségének, Calinescu miniszterelnöknek, Zigre kultuszminiszternek és Siiviu Dragomir kisebbségi miniszternek. Hétfőn és kedden a magas színvonalú előadásokra került sor, amelyeket a nagyszámú közönség élénk érdeklődéssel kísért.

Felszentelték az első házat a bukovinai Józseffalván

Vasárnap, augusztus 27-én örömmünnepre ébredt a bukovinai Józseffalva székely-magyar lakossága. Bálint József, az erdélyi Katolikus Népszövetség igazgatója felszentelte az első házat, amely közvetlenül az épen maradt katolikus templom szomszédságában van. Már a kora reggeli órákban a falu apraja-nagyja a megmetett ünneplőkbe öltözve gyülekezett a templomba. Fél 11 óra a templom zsúfolásig megtelt, a gyermekek kezében virág volt. Bálint József mondta a szentmisét, amely alatt Németh Kálmán dr. plébános négyzsolamú templomi énekkara énekelt. A kóruson száll az ének, szívből és lelkéből énekel és imádkozik minden józseffalvai magyar.

Hálattal szívvel gondolkodik erdélyi magyar testvéreikre,

akiknek nemesszívű áldozatkészsége lehetővé tette, hogy már az első ház felépüljön a porráégett székely-magyar községben. Lassacskán felépül minden ház s tető alá jutnak mindazok, kikre kérelmetlen sors áldozósütörtökön lesújtott. Szentmise után a hívők nagy serege körmenetét alakult és úgy vonultak az első házzal, amely a négygyermekes Pap Sebestyén gazdálkodó. A romok közül már élet emelkedik ki. Az emberek szemébe könny szökik, ez azonban már nem a kétségbeesés, hanem a hála és öröm könnye. Bálint József népszövetségi igazgató gyönyörű beszédet intézett az egybegyűltekhöz, amelyet a józseffalvaiak sirva hallgattak végig. Örömkönyvekkel a szemükben nézik az első felépült házat. Zsoltárt énekelnek. Az emberek a sok kétségbeesés után most már boldogok. A felszentelési szertartás után Németh Kálmán dr. plébános megszentelte azokat a gazdasági gépeket, amelyeket az EMGE küldött a józseffalvai székelyeknek. Utána az újonnan megalakult józseffalvai gazdakör megtartotta az első ülését, amelynek keretében Seyfried Ferenc mérnök magyarázta el a gépek kezelését, Medgyessy István temesvári szakértő pedig hasznos utasításokat adott a föld megmunkálásáról.

Tatarescu párisi nagykövetet felmentették állásától

Franasovici varsói követet nevezték ki Románia franciaországi nagykövetévé. Grigorcea az új varsói követ

Bucurestiből jelentik: A hivatalos lap az alantí királyi rendeletet közli: Gheorghe Tatarescu királyi tanácsos és volt miniszterelnök

rendkívüli nagyköveti meghatalmazása a francia köztársaság elnöke mellett 1939. augusztus 30-án megszűnik.

Franasovici Richard rendkívüli nagykövetet és meghatalmazott minisztert augusztus 30-ikával a lengyel köztársasági elnök mellől a francia köztársasági elnök mellé neveztetett ki mint rendkívüli nagykövet és Románia meghatalmazott minisztere.

Grigorcea Gheorghe nagykövetet Románia rendkívüli nagykövetévé és Románia meghatalmazott miniszterévé nevezték ki augusztus harmincadikával a lengyel köztársasági elnök mellé.

Románia és a külföld egyes államai között szünetel a vasuti és légi forgalom

Emelkedett az élelmiszerek ára. — Az idegen hajók elhagyják a román kikötőket

Bucurestiből jelentik: Románia semmiféle intézkedést nem fogantatott, amely a vasuti, légi, vagy telefonösszeköttetés korlátozása irányulna. Az utasoknak azonban figyelni kell venniük, hogy Németország és Lengyelország között szünetel a személyforgalom. Különösen a Páris északi pályaudvarra irányuló vonatok sem haladhatnak át német területre. A Simplon vonat közlekedése Olaszországgal szemben (zsidó utasok kizárásával) rendszeresen folytatódik. A nemzetközi hálókocsi társaság irodái jegyeket csak az utas felelősségére adnak ki. A légi forgalom Németországgal és Franciaországgal, valamint kapcsolatban Angliával, Belgiummal és Svájcban szünetel. A telefonösszeköttetés nem szünetelt meg, de nagy nehézségekkel jár, mert a vonalak erősen igénybe vannak véve. Párisban csak hivatalos beszélgetéseket lehetett folytatni. A telefonpiacot nem érintette túlságosan a nemzetközi események fejlődése. A kereskedelmi részvényeknél nem voltak nagyobb áremelkedések. Epp úgy az élelmiszerek fontos közszükségleti cikkek ára sem drágult. Szombat óta a galatiai kikötőben szünetel a nemzeti import-export tevékenység. A német fennföldi és tengeri hajók parancsnokai értesítést kaptak, hogy hagyják el a román kikötőket. A tengeri hajó be sem várta a rakodás befejezését, hanem elindult. Hasonló volt a helyzet Su-

linában is. Az olasz hajók, amelyeknek érkezését már bejelentették, sürgősen visszafordultak. A galatiai kikötő teljesen üres.

Holnap, csütörtökön kezdődik a budapesti Őszi Lakberendezési Vásár

Budapestről jelentik: A városi Iparcsarnokban és mögötte lévő kiscsarnokban és a csarnokok környékén készen várja a megnyitását az idei Őszi Lakberendezési és Házartási Vásár. Hétszáz kiállító hat külön csoportban foglalta el a rendelkezésre álló hatalmas terület minden talpalatnyi helyét. A nagycsarnokban kerül bemutatásra és vásárra a modern konyha minden újszerű eszköze és gépe, itt lesz a rádiókiállítás és a „Gyűjtemények gyűjteménye”, valamint a találmányok kiállítása és gyakorlati bemutatása. A kiscsarnokot teljesen igénybe veszik a hatalmas asztalterítési verseny, a reggeltől estig szakadatlanul folyó főző- és befőző versenyek és mindezek keretében egy páratlanul gazdag kiállítás: a befőttek és konzervek

nagyarányu szépségversenye. A csarnok körül azok a kiállító cégek építettek maguknak csinos pavilonokat, akik egész különálló kiállítással öhajtanak a Vásáron résztvenni.

Csütörtökön, augusztus 31-én délelőtt nyitják meg ünnepélyes keretek között, külföldi küldöttségek jelenlétében az idei Őszi Vásárt, amely szeptember 11-én este zárul. A Vásár utazási és vízumkedvezményeivel szeptember 11-én déli 12 óráig lehet Budapestre érkezni. A félúton utazást és a vízummentes határ-átlépést biztosító utazási és autós igazolványokat szeptember 11-ig árusítja minden utazási és menetjegyiroda. Ezek az igazolványok részletesen tartalmazzák a kedvezményekről szóló összes tudnivalókat.

HIREK

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

BELFÖLDÖN

Magánosoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félévre 400, egész évre 800 lei. Házhöz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félévre 350, egész évre 700 lei. Házhöz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félévre 700, egész évre 1400 lei.

TELEFON

28-10 és este 9 óra után 28-15.

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr.

Lesz, vagy nem lesz háború?

Kispolgár Pál vagyok, kérem, — hogyha reggel ébredtek, kenyér után, cipő után visítanak a gyerekek, mert éhesek és rongyosok, homlokomon nincs ború, csupán azon töprenkedem: lesz, vagy nem lesz háború?

Végrehajtó, adószedő nálam napos törzsvendég, lefoglalták bútoromat, mindenemet régesrég, hogy árverés is fenyeget, nem vagyok én szomorú, a legnagyobb gondom csak ez: lesz, vagy nem lesz háború?

Tartozom a háziurnak, fűszeresnek, hentesnek, a péknek és a suszternek, szabónak és szenesnek, kifizetlen sok számlától minden zsebem domború, bánja a kő, csak már tudnám: lesz, vagy nem lesz háború?

Hanyagolom feleségem, hanyagolom munkámat, hogy nincs semmi kerestem, nem öl ezért búbanat, tanyám reggel, délben, este a csapszék, a jó ború, hol hozomra iszom s kérdem: lesz, vagy nem lesz háború?

Mindenkivel út-útfélén, politikát tárgyalok, ezer esélyt talolok, ebbe el nem fáradok, ha így, ha úgy, emígy, amúgy, szól a vitakoszorú, mégse tudom eldönteni: lesz, vagy nem lesz háború?

Így telik el nap nap után, üres kamrák és hasam, van rengeteg föltevés, viszont nincsen egy vasam, így megy ez, míg jön anyósom, nagy nyelvű s nagy tomporú, és akkor majd — biztos tudom — lesz házámban háború.

KÓRÓ PAI.

— **ELHALASZTOTTÁK AZ ÉSZAKI AL-LAMOK KÜLÜGYMINISZTEREINEK KONFERENCIÁJÁT.** Oslóból jelentik: Norvégia, Svédország, Dánia és Finnország külügyminisztereinek konferenciája szerdán kezdődött volna meg, de azt elhalasztották.

— **Kiemelték a tengerből az elsüllyedt Qualus tengeralattjárót.** Newyorkból jelentik: A Qualus tengeralattjárót sikerült 26 halottjával együtt a tenger mélyéből kiemelni. A tengeralattjárót Portsmouthba vontatták.

Augusztus 30
Szerda
Róza, János

1574. augusztus 30-án született Szenci Molnár Albert protestáns vallású író. Fialt korában bejárta a nyugateurópai országokat és különösen sokat tartózkodott Németországban, ahol teológiát tanult, majd tanárkodott. 1625-ben Bethlen Gábor fejedelem hívására végleg visszatért Magyarországra és 1633-ban Erdélyben meghalt. Írásokon kívül a könyvnyomtatást is értette. 1604-ben jelent meg Latin-magyar szótára, amelyet később kiadásokban még görög résszel is bővített. Legnevezetesebb munkája Dávid zsoltárainak magyarra való fordítása. Ez a legelterjedtebb magyar könyv, mert máig száznál több kiadást ért meg és a protestáns templomokban ma is használják. Számos más munkának is szerzője.

1890. augusztus 30-án született Reményik Sándor, az erdélyi magyar irodalom egyik nagy költője. Verseit, amelyek sűrűn jelennek meg különböző lapokban, a közönség szívesen olvassa. Eddigi költeményei több kötetben láttak napvilágot.

— **AMERIKAI HAJÓK NEM KÖTHETNEK KI NEMET KIKÖTŐKBEN.** Washingtonból jelentik: Az amerikai tengerjáró hajók parancsnokait rendeltileg utasították, hogy ne kössenek ki többé német kikötőkben.

— **Constantában letartóztatott erőszakosan fellépő lengyel zsidók.** Constantából jelentik: Constantában kilenc fiatalembert letartóztatottak, akik megjelentek Bainer Carol kereskedőnél és követelték, hogy pénzt adjon nekik, mert nem tudnak különben Palesztinába eljutni. A rendőrség letartóztatta őket és megállapította róluk, hogy lengyelországi zsidók.

DIANA

kincsnel többlet ér!

— **Nem engedték a korcsmába, — lelőtt három vendéget.** Miskolcra jelentik: Ruksobere községben tegnap este Domszlay fővadász vad disznósról hazatérőben, be akart menni a községi korcsmába. A bentlők tiltakoztak az ellen, hogy a fővadász puskával jöjjön be és kituszkolták a korcsmából. A feldühödött ember három lövést adott fel, amelyek következtében Lénárt János és Tillai Julia meghaltak, Moczik Miklós gazdálkodó pedig életveszélyesen megsebesült. Domszlayt letartóztatták.

— **Elfogott veszedelmes szélhámós.** Bucarestből jelentik: A rendőrség tegnap letartóztatta Solomon Mihail hirhéd szélhámóst, akinek számos áldozata van a fővárosban és a vidéken. Solomon 35 éves, piatra-neamti illetőségű és számos álnevet használt. Főleg italmérséi engedélyek megszerzése címén csapta be áldozatait.

— **Nagy lelkesedés között alakult meg a Magyar Népközösség nagyszalontai tagozata.** Vasárnap alakult meg Arany János városában a Magyar Népközösség helyi tagozata. Az alakuló gyűlésre a megyei központból Markovits Kálmán megyei tagozati elnök, Sós István dr. országgyűlési képviselő és Arvay Árpád főtítkárt utazott ki Nagyszalontára. A gyűlést Markovits Kálmán tagozati elnök nyitotta meg, aki beszédében a magyarság szervezkedésének nagy fontosságát hangsúlyozta. Halálos bűn volna — mondotta az elnök —, ha most, amikor alkalmunk van, nem szervezkednénk. Utána Sós István dr. képviselő mondott nagyobb beszédet, aki a magyar parlamenti csoport eddigi munkásságát ismertette. Nagy érdeme ennek a parlamenti csoportnak, hogy kitartó közbenjárás által sikerült meggyőzni a kormányt, hogy a sok ezer hontalan magyar jelentkezését lehelővé tegye. Ez a július 27-én kiadott törvénnyel megoldást is nyert. Ezenkívül a magyar képviselők napirenden tartották az összes, a magyarságot és annak érdekeit érintő kérdéseket. — Ezekben a napokban egyetlen szempont — mondotta Sós István dr. képviselő — a magyar egység, mert csak úgy maradhatunk meg a történelem forgószeleiben, ha egymás kezét megfogva, egymás mellett állva, vezetünk mögöttünk sorakozva, igyekszünk az élethez való jogunkat kihozni. — A képviselő nagy tetszéssel fogadott beszéde után sor került a választásra. A Magyar Népközösség nagyszalontai tagozatának elnökévé Bagossy Sándort választották meg. Megválasztották ezenkívül a különböző szakosztályok vezetőségét is. A választások megtörténté után Arvay Árpád főtítkárt, majd az újonnan megválasztott Bagossy Sándor tagozati elnök mondott beszédet.

Népszöveltség a vadonban

Az indiai-afganisztáni határ vad vidékein érzékes főnökei kongresszust tartottak a napokban. Megállapodtak, hogy ezután csak puskával fogják egymásra lövöldözni, nem pedig ágyúval. Valamennyien kötelezték magukat, hogy a jövőben, ha egy más ellen portyázó hadjáratot folytatnak, nem fogják igénybevenni az ágyút. Az egységükért időnként béheadja valamelyik hadviselő törzsnek. A törzsfőnökök most kijelentették, hogy nem lovagias dolog, hogy mindig az győzőn, akinek több pénze van ágyúra.

(—) **A KIRÁLYI HELYTARTÓ VIDÉK SZEMLEUTJA.** Marta Alexandru dr. királyi helytartó Buteanu Nicolae dr. közegészségügyi vezérfelügyelő és Demenescu Ioan kabinetigazgató kíséretében Karánsebesen járt, ahol megtekintette társadalmi szolgálat tanfolyamát. A királyi helytartó ez alkalommal meghallgatta Nemoianu Iosif dr. temesvári gyermekkorhízi igazgató-főorvos előadását a bántási gyermekek egészségügyi viszonyairól. Mart Alexandru dr. királyi helytartó azután sorra felkereste Újborlovény, Rudaria, Bozovics, Lapusna Óborlovény és Prilipet községeket, ahol mindenütt megismerelte a kulturális és egészségügyi intézményeket.

(—) **Templomülések bérbeadása a temesvári izraelita hitközségnek.** A zsidó nagyünnep alkalmával a templomülések mindkét templomban a múlt évi bérlelőknek, valamint az örökösök tulajdonosaiknak szeptember 3-án, vasárnap délelőtt 9—12 óráig, továbbá hétfőn és kedden, szeptember hó 4. és 5-én délután 3—6 óráig a fennmaradó ülések pedig szerdán, csütörtökön és pénteken, 6. 7. és 8-án délután 3—6 óráig, illetve vasárnap, 10-én délelőtt 9—12 óráig a hitközség I. és II. kerületi irodájában ülésező bizottságánál adatnak ki, mely alkalmával a kul-tuszadó is kifizetendő.

(—) **UJKISODA GÖRÖGKELETI EGYHÁZ KÖZSÉGE TEMPLOMOT ÉPÍT.** Az ujkisodai görögkeleti egyházközség elhatározta, hogy templomot épít. A királyi helytartóság erre a célra ötezer lejt adományozott.

(—) **Délutáni pihenés kellemetlen következménye.** Polianszky Lajos Margareta-ucca 6 sz. alatti lakos tegnap délután sokat járkált a városban és elfáradt. Amikor a Bolinteanu-uccába érkezett, örömmel látta az ottani pázsitot, a melyre lefeküdt pihenni. Nemsokára elaludt és mikor, vagy másfél óra múlva felébredt, meglepve fedezte fel, hogy alvása közben valakiklop-ta zsebéből a pénztárcáját, amelyben háromezerhatszáz lei volt. A károsult jelentést tett az esetéről a rendőrségnek.

(—) **Felavatták a munkakamara két üdülőtelepét.** A temesvári munkakamara Temesszlatinán két nyári üdülőhelyet létesített. Az egyikben százötven fiutanonc, a másikban ötven lánytanonc nyert elhelyezést. A két üdülőtelep felavatása most ment végbe. Az ünnepségen a munkakamara részéről Popovici Ioan főtítkárt vett részt, aki nagy beszédben mutatott rá az intézmény jelentőségére.

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJJEI SZOLGÁLTATÁI

Szerdán, augusztus 30-án a szolgálati beosztás a következő:

Az I. kerületben a Bratianu téren levő Götze gyógyszerár

A II. kerületben a Maresal Joffre uton levő Schul gyógyszerár

A III. kerületben a Carol uton levő Keller gyógyszerár.

A IV. kerületben a Preyer uccában levő Ungvári gyógyszerár.

Az V. kerületben a Corvin gyógyszerár és Ujkisodán Panajoth Ernő gyógyszerára állandó éjszakai szolgálatot tart.

Mozi

MŰSOR:

SZERDA, AUGUSZTUS 30.

APOLLO: Tilos utakon — Konfliktus (francia film)

CAPITOL: A halálbrigád (angol film)

CORSO: Az utolsó barikád (angol film)

SCALA: Férfiak nem iszének (angol film)

— **A közoktatásügyi minisztérium felhívása** szülőkhöz. Bucurestiből jelentik: A közoktatásügyi minisztérium közli, hogy azok a szülők, akik gyermekeiket más intézetbe akarják bérteni, kérvényeikkel az illetékes iskolaigazgatóságok forduljanak és nem a minisztériumhoz, mert azt ott nem veszik figyelembe.

— **BORGHESE SZENÁTOR RÓMA ÚJ KORMÁNYZÓJA.** Rómából jelentik: A Colonna herceg háliával megüresedett római kormányzói székbe Brgheese Giacomo szenátort Róma tartomány jelenlegi főnökét nevezték ki.

— **A norvég kormány is behívta a tartalékokat.** Osloból jelentik: A norvég kormány elátározta, hogy semlegességének védelméért megéri. A tartalékok egy részét, az erődök védelmére katonai szolgálatra hívták be.

(—) **HÁZASSÁG.** Néhai Mayer György volt tábornó és neje született Köllbig Izabela, leánya Elenia, csütörtökön a hó 31-én este félnyolc órakor tartja esküvőjét Vasile Moiscu-al, a II. kerületi görög katolikus templomban.

— **Rendkívüli vasúti menetrend lépett életbe Csehországban.** Prágából jelentik: A vasúti minisztérium érvénytelenítette a védőnközi vasúti vonalak eddigi menetrendjét és rendkívüli menetrendet léptettek életbe. Magyarország felé ezentúl csak egyetlen éjszakai vonat közlekedik, de ez is csak a szlovákiai határig megy.

(—) **ELJEGYZÉS.** Keller Béty és Amirás Mihály dr. tordai ügyvéd, Tusnádfürdőn tartották az eljegyzésüket. (Minden külön értesítés helyett).

(—) **Kihallgatások a helytartóságon.** Marza Alexandru dr. királyi helytartó tegnap kihallgatáson fogadta Lupan Aurel műgyememi háarát, az inasiskolák tanárainak küldöttségét és a szülői igazgató vezetésével és Izdraila Petre lipne iskolaigazgatót.

(—) **Halálos szerelmi bánat.** Tegnap Temisvárott két cseledeleány életütségéből öngyilkosságot igyekezett elkövetni. A huszonnyolc éves Bacu Ioanica a gyárvarosi Timoculiu-ucca 63 szám alatt és a húsz esztendő Cioacan Lenia a belvárosi Svabior-ucca 2. szám alatt közzeladatot ívott. Mindkettőnek cselekedetét időben felfedezték, a mentőket hívták, akik az álduntakát a kórházba szállították. Mindkét öngyilkossági kísérletnek szerelmi bánat az oka.

(—) **Orvosi hír.** Dr. Klein Endre dermatológus venerológus szabadságáról visszaérkezett és a következő rend. I. Marasesti-ucca 1. Telefon 22—83.

(—) **BORZALMAS GYERMEKGYILKOSSÁG.** A nagyjécsai csendőrség letartóztatta Gabaz Silvia tiz esztendő cseledeleányt, aki újszülött gyermekét a szemétdörmbe dobta, ahol az megfulladt. Attól a félelmében, hogy a haltestet ott megtalálják, és a halott gyermeket elásta a kertben. A csendőrség névtelen feljelentés alapján szervezett tudomást a gyermekgyilkosságról. Gabaz Silvia nem tagadta meg és elmondta, hogy egy tanítóval volt szerelmi viszonya és annak gyümölcse a gyermek. Félt a székítől és azért ölte meg az újszülöttet. A gyermekükös anyát beszállították az ügyészégi fogházba.

(—) **HÁZASSÁGOK.** Az anyakönyvi hivatalon tegnap a következő mátkapárok kötötték házasságukat: Polgár József dr. ügyvéd és Roubicek Gabriella, Simon Adalbert dr. orvos és Meinikov Claudiu, Erdélyi Tibor kereskedő és Emanuel Ibolya, Heger István asztalos és Keiser Mária, Wollberg Tre vendéglős és Grünbaum Erzebet, Moiscu Vasile és Mayer Eugenia, Reich Naftali kereskedő és Cib Perl, Nadaban Petru vasúti megállóhelyi főnök és Craiovan Ana, Mihaias Ioan kovács és Barbra Florea, Pál Imre műszerész és Szoboszlav Lura, Szabó Ferenc gyertyaöntő és Menyhárt Ana, Bidrescu Victor vasúti lakatos és German Elena.

Csaló cigányasszonyok becsaptak egy hiszékeny gazdát

A Versec közelében levő Mesics községben lakó Moiscu Traian ötvenhat éves gazda feljelentést tett Sin Lenka és Boc Lybica cigányasszonyok ellen, akik húszezer dinárt csaltak ki tőle. A két cigányasszony a hiszékeny gazdát azzal a mesével átadta, hogy a pincéjében nagy fazék aranypénz van elásva, amelyet varázslat segítségével lehet megtalálni. A gazda kisebb-nagyobb összegekben húszezer dinárt adott a két cigányasszonynak, akik előadták, hogy pénzben áldozatokat mutatnak be a kincset őrző elemeknek. Mikor azonban a gazda nem adott már több pénzt, a két cigányasszony nem mutatkozott többé. A cigányasszonyokat letartóztatták és a bírósági épület felé szállították.

(—) **TATAROZZAK A MÁRIA-SZOBOR NYILTOTT KÁPOLNÁJÁT.** Megírta annak idején a Déli Hírlap, hogy a Dózsa ucca elején álló Mária-szobor fölé emelt nyitott kápolnát a józsefvárosi plébánia tataroztatja. Miután sikerült a tatarozáshoz szükséges nyolcvanezer lejt biztosítani, a munkálatok tegnap megkezdtek.

(—) **ELŐLEPTETÉSEK A VÁROSNÁL.** Tieran Emil dr. főpolgármester a tisztviselők előléptetését és kinevezését javasoló bizottság előterjesztésére Dragoi Sabin városi zeneiskola igazgatója és Linca Valeriu közigazgatási ügyosztályi vezetőjét másodosztályú hivatali aligazgatókká nevezte ki. A hivatalos lap legújabb száma közli ezen előléptetések jóváhagyását tartalmazó királyi dekrétumot.

— **HALÁLOS SZERENCSETLENSÉG.** Medgyesről jelentik: Hétfőn délelőtt a medgyesi repülőiskola S. E. TGM. No. 1 jelzésű repülőgépe a levegőben tüzet fogott és lezuhant. A vezető Vlasciu kapitány szívére égett, a gépen levő másik utas súlyosan megsérült. A szerencsetlenség okának kiderítésére a vizsgálat megindult.

A régiek is értettek a tudományhoz

E. H. Hull, a "General Electric" laboratóriumának főnöke az elektromos világtrósztt folyóiratában nagyszabású tanulmányt írt az ősi tudomány érdeméről. Szerinte az évezredekkel ezelőtti matematikai és mértani tudomány semmivel sem marad alul a mostani tudománynak.

— Már a keresztény korszak előtt is készítettek olyan szerszámokat, — írja Hull, — melyeknek alakja és kivitele sokkal finomabb, s talán jobb is, mint egyes szerszámoké. A Krisztus előtt 4700-ban épült piramisok építkezési szempontból ma is modern világosodák. Minden tekintetben modern elveken épültek, az összeállított autómobil tökéletességével veteksznek. Krisztus előtt 3400-ban olyan gátakat emeltek az egyiptomiak, melyek hétésszáz négyzetmérföldnyi területet védtek meg az áradásokkal szemben. Theophrastus, a Krisztus előtti 300-ik évben kitűnő és mindent átfogó értekezést írt a szénről, annak égeséről és hasznáról. Diosorides a Krisztus előtt 100-ik évben élt tudós vegyész pedig a nyers növényolaj lepárlásáról írt értekezést és kísérleteivel különböző másfajta olajakat állított elő.

(—) **AZ ÉLELMÉZÉSI CÉH DETAI FIÓKJA MEGALAKULT.** A Temes királyi helytartóság területére megalakult élelmézési céhpar vezetősége azon fáradozik, hogy a céh szervezetét vidéki fiókok megalakításával kiterjessze. Legutóbb Deta temes megyei községben alakult meg az élelmézési iparosok céhe. Temesvárról Sechei Alexandru elnök vezetésével nagyobb küldöttség vett részt a megalakulásán, amely után megválasztották a fiók vezetőségét. Eszerint elnök lett Gruber István pékmester, alelnök Streng János pékmester, titkár Lukász Mátyás hentesmester, pénztáros Weiler Ferenc mézeskalácsos. A céhfiók irodai munkájával Tringl Béla iskolaigazgatót bízták meg. A detai céhfiók hatásköre kiterjed a detai, csákovai és gátaljai járásokra. Legközelebb megalakul Detán az építőiparosok céhének fiókjá is.

Mit szabad és mit nem szabad

Mit nem szabad tenni egy jól nevelt úrhölgynek? Mr. David Niven, a híres angol filmszínész, Hollywood egyik legirigyeltebb agglégénye, oktatja ki erről a hölgyvilágot. Ami őt illeti, nem hívna meg másodsor társaságába egy hölgyet, aki áthágja a józslés szabta tilalmakat. Illemködexe szerint egy jól nevelt úrhölgy nem kérhet meg egy urat arra, hogy menjen vele „shoppingolni” (bevásárolni). Egy komoly dolgozó férfi nem pazarolhatja ilyesmire az idejét. Nem szabad megkérni a férfit arra, hogy segítsen a hölgy csomagjait hazavinni. Nem kérheti meg arra sem, hogy legszemélyesebb tárgyait, puderesdobozát, erszényét, rúzsát, tükrét, zsebkendőjét a férfi zsebében cipelje. Gyűlöli azt a nőt, aki állandóan cigarettát kér tőle. Nem áll szóba azzal, aki nyilvános helyen kirakja a puderesdobozát és szépíti magát. Látszólag kicsiségnek ezek — mondja Mr. Niven — de azért mégis nagyon nehéz találni olyan jólnevelt hölgyet, aki ezeket a szabályokat szigorúan meg is tartja.

(—) **JÓZSEFFALVÁÉRT.** A leégett Józseffalva javára N. N. 60, B. Gy. 20 lejt adományozott. Gyűjtésünk ezzel 65.956 lei. A gyűjtést tovább folytatjuk és minden adományt a Déli Hírlapban nyugtázzunk.

(—) **SZÜLETÉSEK.** Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Focht Vilma Klára, Stoica Ioan, Enea Alexandru, Tasch János, Paica Tarciniu Dorel Ioan, Scarlat Ioan, Fodor Rozália Karolina.

(—) **TANÉV KEZDETE A KATOLIKUS HIT-TUDOMÁNYI FŐISKOLÁN.** A temesvári katolikus hittudományi főiskolán szeptember 16-án ünnepélyes Veni Sancte nyitja meg a tanévet. Másnap megkezdődnek az előadások.

(—) **HALÁLOZÁS.** Gerson Izsák gyárvarosi magánzó nyolcvanhárom éves korában meghalt. Halálát két lánya és nagy rokonság gyászolja. Temetése ma, szerdán délután megy végbe.

Bűnbánati heti istentiszteletek a temesvári református templomban

A temesvári református templomban szeptember harmadikán az új kenyérért való hálaadás alkalmából úrvacsoraosztás lesz. Az ezt megelőzően szeptember 2-ig minden este hét órakor bűnbánati bibliamagyarázatos istentisztelet lesz, a következő sorrenddel:

Augusztus 30-án, szerdán este 7 órakor: „A halált szerző kenyér”. János ev. 6:27,49, prédikál Horváth István. Augusztus 31-én, csütörtök este 7 órakor: „Az életre tápláló kenyér”. János ev. 6:35, 48, prédikál Debreczeni István. Szeptember elsején, pénteken este 7 órakor: A sakramentumi kenyér. János ev. 21:13. I. Kor. 11:23, prédikál Horváth István. Szeptember 2-án, szombaton este 7 órakor: „A bűnbánatra indító kenyér”. I. Kor. 11:27—29, prédikál Debreczeni István.

A gyülekezet tagjait ezuton is felhívják, hogy minél nagyobb számban látogassák ezen istentiszteleteket.

A SCALA mozgó szezonnyitó jelentése

A SCALA mozgó igazgatósága közli hogy

SZEPTEMBER 1-ÉN

kezd meg az őszi szezon megnyitását. Mint az elmúlt évben, az idén újból a „SCALA” fogja bemutatni a legjobb, legnagyobb és legújabb slágerfilmeket. Az igazgatóság külön is felkéri a n. é. közönséget — tekintettel a nagy filmek rendkívül magas költsédjára — minél többen látogassák a SCALA SLÁGER MOZIT

SZEPTEMBER 1-ÉN

bemutatásra kerül a francia filmgyártás legszebb filmje:

„BETTAUER“

világhírű regénye

A bánatos ucca

Főszerepben:
INKISINOFF, DITA PARLO és ALBERT PREJAN

= KÖZGAZDASÁG =

A vállalkozói adó minden egyes vállalt munka után külön fizetendő

A temesvári ipari szindikátus felvilágosítása az építőmesterek és kőművesmesterek részére

A temesvári ipari munkaadók szindikátusa figyelembe véve az érdekelteket építőmestereket és kőművesmestereket, hogy a vállalkozók adójára vonatkozó új törvényes eljárás közelről érinti őket és ezért figyelembe ajánlja az adózásnál követendő új intézkedéseket. Ezentúl

a vállalkozói adó a vállalt és teljesített munka után nyer megállapítást

és ezért minden vállalt munkáról — a munka értékének nagyságára való tekintet nélkül — előzőleg nyilatkozat nyújtandó be a pénzügyigazgatóság-hoz, még pedig a munka megbízási napjától számított harminc napon belül. Ha a munkát előbb kezdenék meg, úgy feltétlenül annak megkezdése előtt kell ezt a nyilatkozatot benyújtani. A nyilatkozat azon adóhivatalhoz kerül, amelynek kerületében a munkát el kell végezni és minden munkáról külön, önálló nyilatkozat állítandó ki. A nyilatkozat tartalmazza a munkaadó nevét, foglalkozását és címét. A munka vállalkozónak hasonló adatait tartalmazza a nyilatkozat. Részletezni kell továbbá az elvégzendő munkát és ezzel kapcsolatban csatolandók a következő iratok másolatban:

a vállalt munka költségvetése, a szerződés és a tervek.

Ezen iratok és a nyilatkozat alapján kifizetik az adót, tehát minden kőművesmester és építőmester minden egyes munka után külön meg

adóztatásra. A régi adó, mint ilyen, ha vállalkozói munkáról van szó, megszűnik. Az olyan kőművesmester azonban, aki továbbra is a patenta fixarszere alapján fizeti az adóját, ez az új eljárás nem vonatkozik, de

az ilyen kőművesmester nem lehet vállalkozó, vagyis csupán szakmai munkát végezhet, de nem lehet vállalkozó, ács, szobafestő, lakatos, vízvezetési stb. munkát nem vállalhat. Az említett nyilatkozat alapján azután kifizetik az adótárgyalást és ezen már bemutatandók az eredeti okmányok is. A szerződés után 1.4 százalékos proporcionális adót kell befizetni a pénzügyigazgatóságnak. Ennek a likvidálása a pénzügyigazgatóság II. emeleti 13. számú szobájában megy végbe.

Hogy a vállalkozók a jövőben helyes számvetést eszközölhessenek, figyelembe kell venni azt, hogy a szobán levő vállalkozói adó a vállalt munka költségvetési összegének kilenc százaléka után, mint adóalap után vetendő ki és

ezen adóalapnak körülbelül huszonhat százaléka teszi ki a fizetendő vállalkozói kereskedelmi adót.

Vagyis százezer lejes munkánál kilencezer lei az adóalap és ennek a 26 százaléka fizetendő adó fejében. Az, aki ilyen vállalkozói adót fizet, a jövőben nem fizet egyenes adót. Mindezen rendelkezések már érvénybe léptek.

Háborús biztosítási tarifá dolgoznak ki a nyugati államokban

A svájci szövetségi tanács a legutóbbi napok folyamán ülést tartott, amelyen nagyfontosságú határozatot hozott a háborús szállítmánybiztosítékok kockázataira és díjmegállapítására vonatkozóan. A szövetségi tanács álláspontja szerint, tekintettel az általános európai visznyokra, feltétlenül szükségesé vált a háborús veszély esetére szóló biztosítási rizikó és az ezzel kapcsolatos díjak újbóli megállapítása. A szövetségi tanács elhatározta, hogy a gazdasági minisztérium kebelén belül állandó bizottságot szervez, amelynek az lesz a feladata, hogy adott viszonyokhoz mérten teljesen elasztikusan meghatározza a kockázati momentumokat, ezzel egyidejűen esetről esetre határozza meg a háborús veszély esetére szóló biztosítási díjteleket. E határozat életbelépésével egyidejűleg megszűnnek a svájci biztosító társaságoknál a háborús transzport biztosítások fix díjtétele.

Angliában régóta tárgyalnak az ingatlan háborús biztosításának megvalósításáról. Az angol kereskedelmi kamarák egyesülete most dolgozott egy tervezetet, amelyet az angol kormány is elfogadott tárgyalási alapul. Ezen az ingatlanok háborús biztosításába bevonnák minden épületet, az épületekbe felszerelt géberendezéseket, az épületek szilárd, beépített kátrészeit. Mozgatható tárgyak, butorok nincsenek biztosíthatók. A kormánynak kell dönteni, hogy a középületeket is bevonják a biztosításba. Az angol kormány eddig nem hajlandó erről a kérdéssel behatóan tárgyalni, mert a kockázatot túl nagyknak tartotta. A kereskedelmi kamarák tervezete szerint legkésőbb 1940. május végéig életbe kell lépni a új konstrukciónak.

Racionalizálás a német autópárba

A német automobiliparnak állandóan emelkedő rendkívüli foglalkoztatottságára való tekintettel, szükségesnek mutatkozott a gyártásnak jelentős mérvű racionalizálása. E racionalizálás keresztülvételére teljeshatalmu állami megbízottat neveztek ki, aki állandóan ellenőrzi az automobiltermelést és meghatározza a gyártás különböző módjait.

A nagymérvű racionalizálási program első intézkedése a gyártásra kerülő autók számának nagymérvű redukcója volt. Eddigi 52 személyautó típus helyett a jövőben csak harminchat, a 113 nagy teherautó típus helyett a jövőben csak tizenkilencet, a huszonnégy teherautó típus helyett csak három és a motorkerékpár típus helyett csak harminc gyárthatnak a német automobilgyárak. Has létező típusok számát a gyártásra kerülő autók rész típusok számát is. Eddig 5381 különböző alkatrész típust állítottak elő a gyárak, míg a jövőben csak 739 féle alkatrész típus gyártva engedélyezve. A racionalizálási rendelkezések precízen meghatározzák a gyártási módokat is és általános érvényű előírásokat tartalmaz a kocsik építési módjait, kerék méreteit és rugózását illetően is.

(=) A BANSÁGI GABONAPIAC HELYZETE napok óta csendes és az árakban nagyobb változás nem észlelhető. Egyedül a tengeri ára emelkedett kisebb mértékben. A piaci árak a következők: Búza 75 kilós 420 lei, tengeri 440 lei, korpa 3 lei, új zab 400 lei, új takarmányárpa 350 lei, 1 vaszi árpa 430 lei, muharmag 400 lei, tökmag 9 lei, káposztarepce 850 lei, lenese 600—700 lei stb. kilónként.

= A fogyasztási ellenőrök működése. A fogyasztási adót fizető vállalatokhoz beosztott ellenőrök és szakértők névze a pénzügyminiszter úgy rendelkezett, hogy azok más adóellenőrzésére nem használhatók fel. Ezek elsősorban a gyárakban, másodsorban a lerakatokban és a fogyasztási illetékek alá vont gyártnyokot feldolgozó gyárakban működjenek. Ahhoz, hogy elegendő ellenőr, a gyárak ellenőrzését közvetlen adók ellenőrei végzik.

= Új gyümölcsértékesítő vállalat Nagybányán. A napokban „Agrifrut” néven új gyümölcs értékesítő és exportáló vállalat alakult Nagybányán állami támogatással. A vállalatot Racolti Filep Alexandru dr. polgármester kezdeményezésére jött létre a Szövetkezet keretében. A vállalat a bevásárlásokra a Szövetkezet központjától kap pénzt és a mai napon már megkezdte a tevékenységét a kiutalása, amellyel e héten megkezdik a bevásárlásokat.

Az új kartell törvény tervezet szerint a kormány beszüntetheti az egyes vállalatok termelését

A termelés növelését is ellenőrzés alá veszik. Jelenleg az ipari tőke fele kartellvállalatokban fekszik

A romániai ipar nagy része kartellekben szervezkedett, a nagyipari vállalatok között pedig alig akad olyan, amelyik ne lenne valamelyik kartell tagja. A Legfelsőbb Kartelltanács adatgyűjtése szerint jelenleg 94 hivatalosan bejegyzett kartell működik az országban, amelyekhez összesen 1600 vállalat tartozik. Ezek a kartellek a következőképpen oszlanak meg szakmak szerint: Élelmiszeripar: 15 kartell 156 vállalattal. Vegyipar: 25 kartell 1203 vállalattal. Fémipar: 36 kartell 134 vállalattal. Textilipar 3 kartell 22 tagvállalattal. Faipar: 2 kartell 12 tagvállalattal. Boripar: ugyancsak 2 kartell 17 taggal. Papíripár: 30 kartell 17 tagvállalattal. Építőipar: 7 kartell 30 tagvállalattal.

Amint látjuk, legjobban a fémiparban van beszerelve, amelynek minden tagvállalata részt vesz valamelyik kartellben.

Az ipari kartellekhez tartozó vállalatok saját tőkés 21.049 millió leire rúgnak, ezzel szemben az ország kartellen kívüli iparvállalatainak saját tőkés 21 millió 445 ezer leire emelkednek. Így tehát a romániai iparba befektetett összes tőkés 49.5 százaléka felett gyakorolnak befolyást a kartellek. Ha az iparban felhasznált gépi munkaerőt vesszük alapul, akkor arra az eredményre jutunk, hogy ennek a gépi erőnek 53 százaléka a kartellekhez tartozó iparvállalatok termelését szolgálja.

A Legfelsőbb Kartelltanács most készítette el

Augusztus 31-én lejárnak az óbuzára vonatkozó rendelkezések

A tavalyi búzára névze is igazolni kell a minimális ár kifizetését szeptember 1-től kezdődően

Augusztus 31-én lejár az a kivételes rezsim, amely a régi búzára névze alkalmazást nyert. Eszerint az a búza, amelyet 1939. július 17-ig valamely malom, vagy kereskedő bejelentett 4000 leies prémiummal volt kiszállítható és nem kellett az áru vásárlásánál a minimális ár kifizetését igazolni. A hó végén ezek a kiváltságok megszűnnek és az óbuzát is az újbuzára vonatkozó szabályok szerint kell értékesíteni.

A nemzetgazdasági minisztérium a megyei értékesítési hivatalok részére több utasítást

a kartell törvény módosítására vonatkozó törvénytervezetet. A tervezet olyan széleskörű javaslatokkal hozakodik elő, amelyek megvalósítása az egész romániai ipari termelés képét megváltoztatná és az egyes iparvállalatokat szoros függőségi helyzetbe hozná.

A törvénytervezet szerint az ipari termelés egyszerűsítése érdekében el lehet rendelni valamely iparvállalat termelésének beszüntetését, illetve egyes gyárak átvennének a többi szakmabeli gyárak termelését is, hogy ezáltal az előállítási költségek csökkenthetők legyenek. A törvénytervezet részletesen foglalkozik az iparvállalatok tőke-ellátásának kérdésével és azt is előírja, hogy a gyáraknak milyen mennyiségű nyersanyagot kell állandóan raktáron tartaniok.

Az új kartell-törvénytervezet sikerét nagyban elősegíti az a körülmény, hogy új iparvállalatok alapítását már igen sok szakmában egyáltalában nem engedélyezik a hatóságok, arra hivatkozva, hogy nem akarnak túltermelést előidézni, vagy a meglévő gyárak jövedelmességét apasztani. Ugyanennek a célnak az érdekében a már meglévő iparvállalatoknak is csak indokolt esetben engedik meg, hogy új gépek beállításával termelésüket növeljék. Mindezek az intézkedések természetesen nagyban hozzájárulnak az ipari kartellek sikeréhez és jövedelmezőségének gvarapításához.

adott. Ezek egyike szerint a felesek, részesek, akik akár a megművelés, akár cseplés, vagy örökös miatt hányadot kapnak, úgy tekintendők, mint a termelők, tehát jogosultak búzáikat eladni. Ilyen esetekben azonban ellenőrizni kell, hogy a részes ne adjon több gabonát el, mint amennyi kapacitása után neki juthatott.

A másik rendelkezlet szerint a Szövetkezeti Intézet megbízottai minden helyiségben vásárolhatnak, tehát ott is, ahol nincsenek gabonapiacok és így a megbízás nincsen helyhez kötve.

SPORT

Vasárnapra előrehozzák
a CAMT-AMTE mérkőzést

Az AMTE tárgyalásokat kezdett a TMAC vezetőségével, hogy a szeptember 14-re kisorsolt CAMT-AMTE mérkőzést vasárnap, szeptember 3-án játsszák le. A mérkőzés, mint ismeretes Temesvárott fog lebonyolítást nyerni. A TMAC minden bizonnyal nem gördít akadályokat a mérkőzés vasárnapra történő előrehozása elé és Gdbroth Pál, aki Temesvárra utazik, minden bizonnyal véglegesíti az AMTE és a TMAC között a mérkőzés előrehozására vonatkozó megállapodást.

A csehek legyőzték a jugoszláv válogatott csapatot. A Cseh-Morva protektorátus válogatott labdarugócsapata vasárnap ütközött meg Páriban a jugoszláv válogatottal, amelyet 7:3 (1:1) arányban legyőzött. A jugoszláv válogatott letört csapat benyomást keltette, így nem is volt veszélyes ellenfele a cseheknek, akik ezúttal nagyszerűen játszottak.

AUSZTRÁLIA — JUGOSZLÁVIA 2:1. Az Ausztrália — Jugoszlávia Európa-Amerika zónák két Davis Cup-döntőjén Ausztrália 2:1-re vezet a versenyek második napja után. Eddigi eredmények: Öst Ausztrália — Mitic Jugoszlávia 6:0, 6:4, 6:3. Peseć Jugoszlávia — Bronwich Ausztrália 6:2, 8:0, 6:2. Bromwich, Quist — Puncsec, Kukuljević 6:2, 6:3, 6:3.

GABORY LEGYŐZTE VON CRAMMOT. Hét-négy óra délután játszották le a magyar nemzetközi teniszbajnokság utolsó számainak döntőit, amelyeknek az eredménye az, hogy Gábor 1:6, 1:6, 6:1, 6:2, 6:0 arányban legyőzte a világ legjobb amatőrjátékán tartott Von Crammot. Harmadik helyen Szegeti és Asboth végeztek. A vegyespáros döntőjében az Asboth-Köröcsy pár 6:1, 6:4 arányú győzelmet aratott a Gábor-Káppel együttes ellen. A női páros döntőjében a Somogyi-Köröcsy pár 6:3, 8:6, 6:4 arányban győzött a Bárd-Paksiné kettős ellen.

Német győzelmek a bécsi
főiskolai világbajnokságok
záróversenyein

A főiskolai világbajnokságok utolsó versenyszámaival a németek nyerték. A kézilabda világbajnokság megismételt döntőjében Németország Magyarország ellen 13:4 (9:1) arányban győzött. Harmadik Olaszország csapata lett. Az atlétikai versenyek során a 4×100 méteres váltófutást Németország nyerte 41,8 mp-es idővel, 2. Olaszország 42,1 mp., 3. Magyarország 42,6 mp. 4×400 méter: 1. Németország 3 p. 15,8 mp., 2. Olaszország 3 p. 17,2 mp., 3. Magyarország 3 p. 17,4 mp. 10×200 m.: 1. Németország 3:38,8 mp., 2. Olaszország 3 perc 39,2 mp., 3. Magyarország, 3 p. 43,2 mp.-cel.

Atlétikában 800 m.-en: 1. Dessecker német 1 p. 53,2 mp., 2. Doroszeni olasz 1 p. 54,4 mp., 3. Aradi magyar 1 p. 55,5 mp., 4. Harsányi magyar 1 p. 55,6 mp. Távolugrás: 1. Bologna olasz 709 cm., 2. Gyuricza magyar 703 cm. Diszkoszvetés: 1. Oberweger olasz 48,2 m. 400 m.: 1. Missoni olasz 48 mp., 2. Hell német 48,3 mp. 200 m.: 1. Gonelli olasz 21,8 mp., 2. Sir dr. magyar 21,9 mp. Súlylökés: 1. Stöck német 16 m. 33 cm., 2. Ereck észt 16 m. 26 cm. 400 m. gátfutás: 1. Meyer német 54 mp., 2. Dark német 54,5 mp., 3. Polgár magyar 56 mp. Magasugrás: 1. Persson svéd 194 cm., 2. Weinközt német 185 cm., 3. Detti olasz 185 cm. 5000 m.: Csaplár magyar 15 p. 10 mp.-cel második lett. Rúdugrás: 1. Göpfner 410 cm., 2. Lundberg svéd 390 cm. Gerelydobás: 1. Várszegi magyar 67 m. 37 cm., 2. Berg német 67 m. 29 cm. Női 100 m. síkfutás: 1. Wendel német 12,4 mp. Női diszkoszvetés: 1. Schönfeld német 37 m. 43 cm. Női 4×100 m. gyorsváltó: 1. Németország 49 mp. Az evezősversenyek során a kétévezős kormányos nélküli számban világbajnok Magyarország lett 7 perc 51,4 másodperccel. A nyolcevezős versenyt Németország nyerte meg 6 p. 25,3 mp.-el. 2. Olaszország 6 p. 25,6 mp., 3. Magyarország 6 p. 45,2 mp. A labdarugóvilágbajnokság döntőjét Németország nyerte meg, melynek csapata 3:0 (1:0) arányban győzte le Olaszország válogatottját.

Rádió

SZERDA, AUGUSZTUS 30.

Bucuresti. 7: Hanglemezek, torna, háztartási és egészségügyi tanácsadó. 12: Hangverseny. 13: Időjelzés, sporthírek. 13.30: Hanglemezek. 14.10: Rádió ujság. 15.10: Aktualitások. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Művészeti krónika. 19.17: Debussy: A San Sebastiani mártír című zenedarábjának előadása. 19.35: Strauss művek. 20.10: Előadás. 20.25: Hangverseny. 20.45: Hegedű és zongora hangverseny. 21.20: Szalóonzene. 22.00: Rádió ujság. 22.15: Tánclemezek. 22.30: Spanyol táncok. 23: Rádió ujság. 23.15: Hangverseny. 23.45: Francia, német és olasznyelvű hírszolgálat. Budapest I. 7.45: Torna, hírek, közlemények, hanglemezek. 11: Hírek. 11.20: Felolvasás. 11.45: Felolvasás. 13.10: Hangverseny. 13.40: Hírek. 14.30: Cigányzene. 15.30: Hírek. 17.15: Diákléletről. 18: Hírek szlovák és magyar-országi nyelven. 18.10: 18.50: Balalajka-zene. 19.20: Rajkó-zenekar. 20.15: Hírek. 20.25: Előadás. 21.20: Hangverseny. 21.50: Hangfelvétel. 22.40: Hírek. 23: Cigányzene. 23.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24: Szalóonzene.

CSÜTÖRTÖK, AUGUSZTUS 31.

Bucuresti. 7: Hanglemezek, torna, háztartási és egészségügyi tanácsadó. 12: Hangverseny. 13.00: Időjelzés, sporthírek. 13.30: Hanglemezek. 14.10: Rádió ujság. 14.30: Hanglemezek. 15.10: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Művelődési krónika. 19.17: Hanglemezek. 20: Előadás. 20.15: Bécsi zene. 20.50: Szimfonikus hangverseny. 23: Rádió ujság. 22.30: Hanglemezek. 23: Rádió ujság. 23.15: Olasz zene hanglemezről. 23.30: Román műsor Olaszország számára.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, közlemények, hanglemezek. 11: Hírek. 11.20: Felolvasás. 11.45: Felolvasás. 13.10: Hangverseny. 13.40: Hírek. 13.55: Hangverseny. 14.30: Postászene. 15.30: Hírek. 17.15: Háztartási előadás. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18: Hírek szlovák és magyar-országi nyelven. 18.10: Előadás. 18.40: Hangverseny. 19: Az L. P. közleménye. 19.50: Csevegés. 20.15: Hírek. 20.25: Szalóonzene. 21.35: A löcsei bíró lánya. Vidám hangjáték három részben. 22.40: Hírek, időjárásjelentés. 23: Hangverseny. 23.25: Tánclemezek. 23.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.30: Cigányzene.

DÉLI HIRLAP

Automata telefon száma: 28-10

A DZSUNGEL

TITKA

A „Déli Hírlap” eredeti regénye
Írta: K. D.

— Hogy hol van, azt nem tudom. De tudom, mert ment el... Megszokott azzal a férfivel, — azt szeretett...

Ha villám csapott volna közéjük a szobába, akkor sem rökönnyödtek volna úgy meg az öregek, mint most. Nagy csend támadt. Valósággal elált a szoba és levegő után kapkodtak.

— Mit... mit mondasz?...
— Az igazságot.

Az öreg csak most tért magához. Kiegyenesedett.

— Ronald, te gyanúsítanál mered Lilyant, hogy... Ronald félbeszakította.

— Hagyjuk az idegességet és hagyjuk a felzúdulást... Oh, higijük el, nekem a legszomorubb, hogy így van, hogy ezt kell mondanom...

Elmesélte a tegnapi estét.

Az öregek rettentően összetörték. Némán roszkáltak le egy kerevetre és Ronald, aki maga is úgy érezte magát, mint akit össze-vissza vertek, úgy aki egy hélig nem aludt, vizsgáltatta őket. Egynehezen megnyugodtak, csak akkor keztek megalkönnyezni, amikor elbűsűzték fölük.

— És megértik ugyebár, ha ezek után nekem meg lesz itt már keresni valóm, minthogy újra meg újra megköszönjem hátartalan szeretettiket és szorongásait, amelyekkel elhalmoztak, míg Lilyan vérténye voltam...

Ronald kislépett, fölpattant lovára, megsarkantotta és örült, vad, esztelen vágatással akart mekúlni gondolatától és emlékeitől.

Még aznap délután megjelent Couverhillben a rendőrség és megkezdte a nyomozást, amely azonban még is állt ott, ahol megkezdődött: hetek múlva sem történt semmi újabb vagy pozitív eredményt felmutatni.

Közben Ronald búcsút mondott emlékeinek, Couverhillnek és Angliának és elutazott felesjteni. Párisba ment, a mámor, a szerelem, az örömlök szíves tarka csodálatos városába...

HARMADIK FEJEZET

Az eltűnés

Mi is történt tulajdonképpen?

Amikor Lilyan ismét a terembe lépett, hogy a csekket átadja az idegennek, hirtelen minden szobába sötétségbe borult, kialudt a villany.

Lilyan sejtette, hogy itt valami nincs rendben, felsikoltott hát ijedten és hátraugrott, hogy kimeneküljön a szobából. Az ajtót el is érte, a kilincset is megragadta, már nyitotta is halálös félelemben, amikor valaki hátulról elkapta a csuklóját és visszarántotta. Kiáltani akart, de ebben a pillanatban, amikor kinyitotta száját, durva tenyer tapadt vad szorítással a szájára, úgy, hogy hangját, amely torokból rémülten kitérni készült, teljesen elfojtotta és egy hang sem hallatszott.

Kétségbeesetten küzdött azért tovább, kezeivel, lábával ütött, csapkodott, hogy kiszabaduljon az erőszakos, vasmarkos ölelésből, amikor kis szúrást érzett a karjában.

Ez a szúrás annyira megrémítette, hogy már nem is védekezett, végtagjai megzsibbadva hulltak le törzse mellé, halotti csönd támadt, csak az ajkára feszülő tenyer vad szorítása maradt változatlan. Egy pillanat múlva azonban ismét heves, kétségbeesett düh fogta el, a szive úgy dobogott, mintha ki akart volna ugrani a helyéből, de az a különös zsibbadás teste minden részében mintha erősebb lett volna, nem bírta felemelni kezeit. Mintha hirtelen, furcsa bággyadt álmosság lepte volna meg, már a szemeit sem tudta nyitva tartani és...

...és eszméletlenül, mintha minden ereje és öntudata egy és ugyanazon percben hagyta volna el, roskadt össze.

Az idegen, óvatosan eresztette le ölelő karjaiból a padló puha, nesztelen szőnyegére. Azután tapogatozva indult meg a fal mellett és csakhamar meg is találta azt, amit keresett: a villanyos kapcsolót.

A szoba ismét fénybe borult.

Az idegen most ismét a fekvő leányhoz lépett, lehajolt hozzá és hosszasan nézegette. Schogysem tudta levenni szemeit a leányról. Szemeiben vad lángoló tüzek ébredtek, arca egyre szenvedélyesebb lett, kezei ökölbe szorultak, majd előre görbültek, mintha zsákmányára akarná vetni magát, de visz-

szafajtottá indulatait, karjai megálltak a féltón és ajkai különös, kárörvendő mosolyra húzódtak:

— Szinte tulszép és szinte sajnálom másnak átengedni... de hiába... élnem csak kell valamiből...

Főlegyenesedett és öntelt mosollyal állapította meg, hogy terve nagyszerűen sikerült, azután kilevese pár percig az ajtón, visszatért a földön fekvőhöz, lehajolt hozzá és óvatosan a karjai közé vette.

Sokáig nézte karjaiban tartva, ismét a száját, selymes szempilláit, amelyek báronyos finomsággal borultak szemei föl. Azután hirtelen odahajolt hozzá, hogy megcsókolja, ebben a pillanatban azonban kívülről gyöngye nesz ütötte meg a füleit.

Egy villámgyors pillanat alatt az egyik székre fektette a leányt, a férfi pedig hátsó zsebéhez kapott, kirántotta a revolverét és feszült figyelemmel leste az ajtót.

Künn ismétlődött a nesz, de mintha valahonnan messziről jött volna. A férfi most két nesztelen lépéssel a villanykapcsolónál termett és eloltotta a villanyt. Koromsötét lett a szobában. Csak tapogatózva talált vissza a széken eszméletlenül fekvő leányhoz és csak akkor vette ki ismét tisztán körvonalait, amikor szemei hozzázóoktak a sötétséghez. Letérdelt melléje és megtapogatta a pulzusát.

— Sokáig fog még aludni... — dünyögte magában és lehajolt, hogy a szívére szorítsa a fület.

Ekkor ijedten összerendezte, de azután elmosolyodott. Csak az óra ütött, komor, mély hanglyával kongott bele a néma üres éjszakába. Kissé szédülten emelkedett fel és egyik tenyerével könnyedén végigsimította forró homlokát.

— Éppen ideje már, hogy menjek!

Lehajolt, ismét karjaiba kapta a leányt, az ajtóhoz osont vele és ott megállt. Hallgatódzott egy darabig, de minden rendben volt, sehol semmi nesz, az óraiütések is régen elhaltak már az éjszakában.

Nesztelenül osont ki a folyosóra, keresztlékelt a lépcsőházban és csakhamar ott állt a kapu előtt. Kinyitotta és kinézett a kastély elé. A fák között mintha egy homályos alak körvonalait pillantotta volna meg, amely azonban csakhamar eltűnt, belevészett a messziségbe.

(Folytatjuk)

LEGUJABB

Kedden este 8 órakor Henderson átvette a német választ

Berlinből jelentik: Politikai körökben a legnagyobb titokban tartják annak a jegyzéknek a szövegét, amelyet Henderson Hitler kancellárnak átnyújtott, valamint az azt követő megbeszélések tárgyát. Jelenleg az angol jegyzékre adandó válasz megfogalmazásán dolgoznak. A délelőtti folyamán a Havas jelentése szerint

híre kelt annak, hogy a Reichstagot azonnal összehívják.

Felelős körökben kijelentették, hogy egyelőre nincs szó a birodalmi gyűlés egybehívásáról. A német képviselők legnagyobb része elhagyta Berlint.

Hitler kancellárnak közeli munkatársaival folyó tanácskozásai szakadatlanul tovább tartanak.

Délután négy óra előtt néhány perccel Keitel tábornok, Göring vezértábornagy és Göbbels dr. propagandaminiszter elhagyta a kancellári épületet. Este hét órakor Henderson megjelent a kancellári palotában és átvette a német választ. Hét óra 45 percig maradt Henderson a kancellárnál. A jegyzékhez szóbeli magyarázatot is fűztek. A választjegyzéket este kilenc órakor repülőgépen vitte a német követség egy tanácsosa Londonba, míg Henderson Berlinben maradt.

Derülátó hangulat kerekedett felül Londonban

Londonból jelentik: Tegnap este jól értesült politikai körökben az a vélemény kerekedett felül, hogy a huszonharmadik órában mégis sikerült elhárítani a katasztrófát, amely a világot fenyegette. Az angol diplomácia lázas ütemben dolgozik a német-orosz megegyezés létrejötté óta és az a vélemény, hogy behozta a késedelmet. Ezen az alapon Anglia bizakodással tekint a jövőbe. Kétségtelen, hogy vasárnap óta a remény általánosan észlelhető. A bizakodást arra alapítják, hogy Berlin politikailag támogatja Angliát és sokat remélnek a japán kormány magatartásától is, mert kétségtelennek tekintik, hogy az angolbarát Abe tábornok megbízatása teljes fordulatot jelent Japán politikájában.

Kedden délig nem jöttek német csapatok Szlovákiába

Pozsonyból jelentik: A lapok első oldalakon közlik Tiso miniszterelnök felhívását, amelyben közli, hogy Szlovákiába német csapatok vonulnak be. A lapok megállapítják, hogy kedden délelőtt 11 óráig német csapatok még nem érkeztek Szlovákia területére.

Rejtélyes utasok érkeztek Londonba Henderson repülőgépén

Londonból jelentik: Az a repülőgép, amelyen Henderson nagykövet hétfőn Berlinbe érkezett, kedden délután fél 4 órakor leszállt a London melletti croydoni repülőtéren. A gép utasa két német és egy angol volt, akiknek érkezését nem tudták a nyilvánosság előtt eltilkolni, de közülük egyik sem volt Henderson.

Nem változik Japán Kína elleni politikája

Tokióból jelentik: Jól értesült körök az új kormány legfontosabb feladatának tartják, hogy megőrizze Japán jövő politikai irányát. Annyi bizonyos, hogy

Japán Kínával szemben követett politikája semmiben nem fog változni.

Ez a politika, amelyet még Konoye herceg állapított meg, most is ragaszkodik Csang-Kai Sek kormányának félreállításához és arra törekszik, hogy új kínai központi kormány támogatásával új rendet biztosítson a Távolkeleten. Japán teljesen független diplomáciai jegyzékben barátságos kapcsolatokat akar kiépíteni azokkal az államokkal, amelyek a keletázsiai rendet elismerik és ennek érdekében készek együttműködni. A Hiranuma-kormány lemondásával kapcsolatban a sajtó hangoztatja, hogy

a japán közvélemény nem sajnálja Hiranuma távozását,

mert a volt miniszterelnöknek a legutóbbi 8 hónap alatt nem sikerült egyetlen bel-, vagy külpolitikai döntést sem hozni.

Tokióból jelenti a DNB: Tokiói politikai körökben úgy hiszik, hogy az új japán kormány szerda előtt nem alakul meg. A hadügyminiszteri tárcát valószínűleg Hata tábornoknak, a Formozai hadsereg parancsnokának ajánlják fel. Külügyminiszter egyelőre Abe tábornok lesz, amíg Shigemitsu, vagy Togot nem nevezik ki.

Hongkongból jelenti a Reuter távirati iroda: A japán csapatok visszahúzódása jelenleg csupán részleges jelleggel bír a hong-kongi határvonal mentén. Kétségtelen azonban, hogy Japán járőrök mind inkább túlnnek fel, míg nagyobb csapatok egyáltalán nem láthatók.

BESZÜNTETIK AZ ANGOLELLENES IZGATÁST

Londonból jelentik: A Reuter ügynökség csunkingijelentése szerint a kínai kormány ideiglenes székhelyén meg vannak győződve arról, hogy az új japán kormány békés megegyezést fog keresni Kínával. Arra számítanak, hogy beszüntetik az angolelles izgatást úgy Japánban, mint Kína megszállott területein és Japán minden erejét a mandzsukoi határ megerősítésére fogja fordítani.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnapreggel megjelennek

Az 1938. júl. 18-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet alapján apróhirdetési áraink a következők: álláskeresés, elvált tárgyak, eltűnt személyek, fűdő- és gyógyhely hirdetések szavankint egy leu. Levelezés és házasság nem közzelhető, minden más rovatban szavankint kétszáz leu. Legkisebb apróhirdetés tíz szó. Az apróhirdetések díja előre fizetendő. — Apróhirdetéseket felvesz I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata I. C. Bratiano 3. II. kerület: Popovici trafik, Piata Badea Cărtan 8. — Kardos-trafik, Piata Traian (szerb templom mellett) Grósz-trafik, Calea Dorobantilor 2. III. kerület: Flander-trafik, Piata La hovari IV. kerület: March-trafik, Piata Küttl. — Nogrády-trafik, (Corso mellett). — Schmidt-trafik, Piata Dragalina 6. Telefon 45-06. — Vittek-trafik, Bul. Carol 54. — Galgóczy-trafik, Strada Bratiano 15/a. Telefon: 45-13.

Oktatás

Amamilag képesített okleveles zongoratanárnő tehetséges kezdő és haladó tanítványokat legmagasabb fokig vállal, zeneművészeti főiskolák vizsgáira előkészít. Cím a kiadóhivatalban. 1279

Lakas

Bútorozott szoba fürdőszobahasználattal, esetleg teljes ellátással azonnalra kiadó. IV., Str. Mircea Voda 3. 1039

Bútorozott szoba folyóvízzel, fürdőszoba használatával az erzsébetvárosi villanegyedben kiadó. III., Str. General Masoiu 7. 1378

Adás-vétel

Télikabát sötét színben, jó állapotban megvételre kerestetik. Gilde II., Str. Scoii 13. Érdeklődni délelőtt 9-től délután 4-ig. 1445

Álló létra (két méteres) jó állapotban megvételre kerestetik. Címeiket a kiadóba kérem. 1239

Szép akar lenni?

Használjon KULKA-féle krémeket, krémeket, krémeket és krémeket, krémeket, krémeket. Kaparó kizárólag a

Városi gyógyszerárban

a „Fekete Sasoz” az Arany Szarvas épületben I., Piata I. C. Brătianu.

Keresünk magyar, németnyelvű magánkiadású könyveket, szexuál tudomány németkiadású illusztrált munkákat. Könyvtárak kiadását vállaljuk. Ajánlatokat részletezve. Editura de Cărtii Temesvár II., Alea Octavian Goga 54. 1357

Különféle

Úri család keres kosztos diáklányokat a józsefvárosi zárdaival szemben IV. Str. Bratiano 7. II. em. 37. 1449

Hirdessen a Déli Hírlap-ban

Idegrendszer, reuma, vese, hólyag, májbetegségek gyógyítására:

Baile Lipova (Lippafüred)

Rádiumaktívítású szénsavdús, kén és alkalikus gyógyforrásai hívatottak

Dédját faluról teljes ellátásra vállalkozók. Gilde, II., Str. Scoii 13. 1448

Egy-két középiskolai tanuló úri család elvállalt teljes ellátásra, mérsékelt ártért. Cím a kiadóban. 1250

Köszönetnyilvánítás

Mindazon kedves barátaink és ismerőseink, akik felejtethetetlen férjem temetésén résztvettek, virágadományokkal és részvétnyilvánításaikkal fájdalmamat enyhíteni igyekeztek, fogadják leghálásabb köszönetemet.

őzv. FINDEISEN LÁSZLÓNÉ